Jaargang 115. Vrijdag, 28 Maart 1856. No. 38.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant wordt verzonden: *Bijblad* no. 6, inhoudende: *Verslag van de handelingen van den Gemeenteraad van Groningen en der Staten Generaal.*

Nationale Militie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*, — ontvangen hebbende eene Missive van den Heer KOLONEL, MILITIE-COMMISSARIS in de Provincie *Groningen*, waarbij wordt opgegeven de tijd, op welken de MILITIERAAD zitting zal houden tot het ONDERZOEK der **PLAATSVERVANGERS** en tot het BEOORDEELEN der **VERWISSELING** van **NOMMERS**, — brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de MILITIERAAD ten gemelden einde zitting zal houden in het RAADHUIS in de GEWONE VERGADERZAAL op VRIJDAG den 4den April aanstaande, des voormiddags te negen uur;

dat de COMMISSIE, benoemd tot het TEEKENEN en AFGEVEN van ATTESTEN en CERTIFICATEN, op DINGSDAG en WOENSDAG den 1sten en 2den April 1856, telkens des namiddags van 4 tot 6 uur, in het RAADHUIS, in de GEWONE VERGADERZAAL van den RAAD, zal vaceren tot het OPMAKEN en AFGEVEN van CERTIFICATEN van GOED GEDRAG, bij art. 97 der Wet op de Nationale Militie voorgeschreven, alsmede tot het AFGEVEN der VERKLARINGEN van TOESTEMMING van OUDERS of VOOGDEN voor allen, die als **NOMMERVERWISSELAARS** in dienst wenschen te treden;

dat de zoodanigen, die zich in de dienst willen doen vervangen, op die dagen bij opgemelde COMMISSIE zullen moeten verschijnen, vergezeld van hunne PLAATSVERVANGERS, de laatstgenoemden voorzien van een gezegeld Attest, letter V, van hunne Geboorte-Acten en Bewijzen dat zij aan hunne verpligtingen ten opzigte der Nationale Militie hebben voldaan, als ook van drie, bij genoemde Commissie bekende, en ter goeder naam staande Getuigen; terwijl de Nommerverwisselaars, voorzien van een gezegeld Attest, letter X, en hunne Geboorte-Acten, met hunne Ouders of Voogden mede voor die Commissie moeten verschijnen, en in geval Vader, Moeder of Voogd niet kunnen schrijven, dan met twee Getuigen, welke, even als die voor de Plaatsvervangers, moeten kunnen schrijven.

GRONINGEN, 20 Maart 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NIEUWSTIJDINGEN.

RUSLAND. — TURKIJE.

Alhoewel wij ook heden de onderteekening van het vredestraktaat nog niet als eene gebeurde zaak kunnen mededeelen, mogen wij toch de geruststellende verzekering geven, dat de gunstige verwachting op eene onderteekening van dat traktaat zoowel te Parijs als elders onwrikbaar blijft, en dat men die nog voor den afloop dezer week verwacht. Reeds worden door de Fransche regering maatregelen genomen voor eene schitterende viering van het herstel des vredes.

Ook de ministeriële Engelsche *Globe* bevestigt die verwachting. »De Paaschdagen (dus verklaart dit blad) brengen dit jaar eene stof van ongemeen groote vreugde mede, door de zekerheid, dat de vrede gesloten zal worden. Als het Parlement weder zal vergaderen (31sten Maart), zullen Hr. Ms. ministers denkelijk het door geene wolk benevelde genoegen hebben van hetzelve zoo niet het vredestraktaat zelf, dan ten minste de tijding van den gewenschten afloop der onderhandelingen te kunnen mededeelen."

Nopens de eigenlijke handelingen in de verschillende zittingen van het congres, alsmede in die van de commissie van redactie, die zich met het traktaat onledig houdt, is tot heden toe nog niets met zekerheid bekend. De *Times* komt thans op met de bewering, dat Turkije weigert zijne toestemming te geven tot het opnemen in het vredestraktaat van den firman betreffende de regten en privilegiën der Christenen in Turkije, en dat *Ali*-pacha zich mede verklaard heeft tegen de voorgestelde regeling der Donau-vorstendommen, als benadeelende de souvereiniteits-regten van den Sultan. Wat er van die bewering is, zal weldra blijken.

Wat zal het gesloten vredestraktaat voor de toekomst opleveren? Deze vraag is thans reeds onder de diplomaten aan de orde van den dag, en niet zonder bekommering houdt men zich met hare oplossing bezig. Over het algemeen hebben zij geen vertrouwen op den duur van den vrede en vestigen zij de aandacht op het gezegde van lord *Clarendon*: »het zal niet *de* vrede, maar *een* vrede zijn." Ook in de dagbladen geeft deze vraag reeds aanleiding tot gewigtige beschouwingen. De Engelsche *Leader* tracht uit de geschiedenis en de zoogenoemde veroveringspolitiek van Rusland aan te toonen, dat *de* vrede van die zijde ook voor de toekomst nog wel degelijk met gevaar wordt bedreigd. »Sedert het begin dezer eeuw — zoo lezen wij daar — heeft Rusland veertien belangrijke verdragen gesloten. Zoo deze mogendheid aan het vijftiende, dat te Parijs geteekend zal worden, een gedeelte gronds tusschen den Dnieper en den Donau afstaat, zal dit de eerste territoriale concessie zijn, welke zij, sedert vijftig jaren, in dit opzigt doet. Een staatkundige afstand is inderdaad in strijd met de staatkundige geschiedenis van dit rijk.

»Met Zweden heeft Rusland twee verdragen gesloten. Het eerste in 1809 te Fredericksham, krachtens hetwelk het Finland en de Alands-eilanden verkreeg. Het tweede bevestigde het, dank zij eene clausule van het algemeen Weener-verdrag, in het bezit der afgestane en der nieuwe veroverde streken in Lapland.

»Ieder kent de geschiedenis der diplomatie in Polen. Te Tilsit verkreeg Rusland de provincie Bialqstock, te Weenen de kroon van Polen en van vijf achtereenvolgens veroverde stukken grondgebied.

»Rusland heeft zes verdragen met het Turksche rijk gesloten. Door het eerste (1801—1802) ontnam het der Porte Mingrelië, Georgië, Imeritië; door het tweede, te Bucharest, verkreeg het Bessarabië en een gedeelte van Moldavië, hetgeen men het op de Parijsche conferentiën zou willen ontnemen. Door die overeenkomst had het Turkije's militaire oppermagt in Servië vernietigd; de vaart op den Donau onderwierp het aan zijn gezag en legde de grondslagen tot een verderfelijken invloed in de Moldo-Wallachysche vorstendommen. Al deze privilegiën werden verder door het Weener-verdrag geratificeerd en in 1826, door het verdrag van Akerman, vermeerderd. Rusland bemeesterde twee eilandjes van den Donau, vestigde een formeel beschermheerschap in de vorstendommen, en maakte aanspraak op staatkundige inmenging in de zaken van Turkije.

»In 1829 verzekerde het verdrag van Adrianopel, Rusland de monden van den Donau met een uitgestrekt kustgebied aan de Zwarte zee, versterkte het zijn' invloed op de Christenbevolking, breidde zijn grondgebied tot de Pruth uit en bevestigde de resultaten zijner intrigues in Griekenland. In 1838 verbond Turkije zich te Unkiar-Skelessi in zekere mate, om in de eventualiteit van een oorlog in oostelijk Europa of westelijk Azië, Rusland schatpligtig te worden; het nam de bescherming dier mogendheid aan, sloot de vorstendommen voor zijne eigene Muzelmansche onderdanen, deed wederom een' afstand van grondgebied in Azië en betaalde eene verbazend groote schadevergoeding. De sluiting der Dardanellen in 1841, was Turkije's laatste onderwerping vóór den oorlog van 1853.

»Deze oorlog zal, zoo hij door een verdrag van Parijs ten einde gebragt wordt, ten minste in één opzigt een ander resultaat hebben dan de vorige.

»Turkije zal Rusland niets hebben afgestaan, Rusland zal niets bij Turkije gewonnen hebben, maar Turkije zal een sport lager gedaald zijn op den ladder van zijn eigen verval en voortaan niets meer zijn dan een magteloos en ondergeschikt supplement in het diplomatisch reglement van Europa.

»Zijn wij dus geroepen om inderdaad een *teruggaan* in beweging van Rusland te aanschouwen? Zal het zich voortaan vergenoegen met de ontwikkeling zijner hulpbronnen en de verbetering van zijn uitgestrekt gebied in plaats van zijne veroveringen buiten de zwakke grenzen uit te strekken?

»De staatkunde van Keizer *Alexander* kan door andere redenen geleid worden dan die van Keizer *Nicolaas*, maar een Russisch Keizer moet de overleveringen en de nationale neigingen des rijks getrouw blijven; doet hij dit niet, dan schept hij eene ledige ruimte.

»Wij voor ons gelooven niet dat de, door een algemeen verlangen van geheel Europa naar den vrede, gestaakte oorlog in zijne resultaten beslissend genoeg is om een groot geschiedkundig tijdperk te besluiten, en een ander met een nieuw karakter en nieuwe neigingen te openen. Ruslands militaire ontwikkeling heeft haar toppunt nog niet bereikt; zijne maritieme ontwikkeling is naauwelijks aangevangen, en het ware geheel verlamd, zoo de slechting der forten van de Zwarte zee en de Alands-eilanden het ten eeuwigen dage werd opgelegd.

»Zweden in de Oostzee — Turkije in de Middellandsche zee — China in de Stille Zuidzee, ontzeggen het de belangrijke kusten, het historisch doel zijner aanvallen. De Porte en Midden-Azië snijden het den militairen weg naar Indië af; de onafhankelijke volken van Tartarije bevinden zich tusschen zijne grenzen en de rijkste provinciën van China.

»Heeft deze jongste politieke en diplomatische oorlog, met zijne plaatselijke, beperkte, transitoire bedoelingen, het veroverings-beginsel vernietigd dat Rusland deed bloeijen en tot het schrikbeeld van Europa gemaakt heeft? *Geenszins.* Het veroverings- noch eenig ander beginsel is vernietigd."

Minder bevooroordeeld tegen Rusland en daarom ook meer vertrouwende op de duurzaamheid van den vrede, laat zich de Pruissische *Zeit* in deze woorden uit: »Of de vrede van duur zal zijn, ligt onder den sluijer der toekomst verborgen. Voor zoo verre vredesverdragen ten doel hebben, de oorzaken van den strijd weg te nemen, heeft men gegronde reden, aan een' duurzamen vrede te gelooven. Het doel van den oorlog was de beperking van Ruslands magt in de Zwarte zee, van zijn' overwegenden invloed op Turkije en diens binnnelandsche aangelegenheden. Met Sebastopol en zijne vloot zijn de hulpbronnen van Ruslands magt in de Zwarte zee gevallen. De zedelijke dwang, welke het daardoor op Turkije uitoefende, bestaat niet meer. Zijn invloed op de binnenlandsche aangelegenheden van Turkije heeft het opgegeven, door in de opheffing van zijn protectoraat op de Donau-vorstendommen en over de Grieksche Christenen in Turkije te bewilligen.

»Tot heden kent men de getroffene overeenkomsten niet, evenmin als de wijze, waarop het vraagstuk der Donau-vorstendommen is of zal beslist worden, maar dit weten wij, dat de Sultan tot eene volkomene emancipatie der Christenen is overgegaan, zoodat het protectoraat van Rusland over de Grieksche Christenen, die negen tiende gedeelte van de Christelijke onderdanen der Porte uitmaken, daardoor van zelf is vervallen, en hoe ook de aangelegenheden der Donau-vorstendommen geregeld worden, zoo veel schijnt zeker, dat zij tot een zelfstandig rijk zullen worden verheven, 't welk niet onder de hoede eener vreemde mogendheid zal staan.

»Het van den aanvang des oorlogs opgegeven doel is dus bereikt. Of daarmede het Oostersche vraagstuk, 't welk sedert eene eeuw zulk eene groote rol in de politiek van Europa speelt, als opgelost te beschouwen zij, durven wij niet beslissen. Het zal alles aankomen op de wijze, waarop Turkije zich nu den vrede zal ten nutte maken. Heeft het den ernstigen wil, zich op het standpunt der Europesche beschaving te plaatsen; kan het aan zijne burgerlijke wetgeving en zijne militaire magt van lieverlede zoodanige vastheid geven, dat het op eigen voeten staan kan, tegen iederen vijand is opgewassen, dan zal het zelf dat vraagstuk oplossen, 't welk niets anders is, dan het bezit van Konstantinopel.

»De eerste stap daartoe is gedaan. Het Ottomannische rijk is vrij geworden van den invloed van Rusland. Het heeft met de burgerlijke hervorming een gelukkig en krachtig begin gemaakt. De telegraaf verbindt Konstantinopel met Europa, en de aanleg van kunstwegen en kanalen, waarmede men een' aanvang zal maken, zal dit in nog grootere mate doen. Het oude geïsoleerde Turkendom, zoo het nog bestaat, is vervallen; het kan het Turksche rijk niet meer tot magt en aanzien brengen. Of zich een jeugdig en krachtig rijk uit den tegenwoordigen toestand zal ontwikkelen, en of Turkije eene plaats in de rij der Europesche Staten zal innemen, is nog onzeker. Met de zekerheid daarvan zal het Oostersche vraagstuk ophouden een' nadeeligen invloed op de Europesche politiek uit te oefenen."

In ons vorig nommer gaven wij een paar mededeelingen, waaruit scheen te moeten worden afgeleid, dat de spanning tusschen Rusland en Oostenrijk zich reeds begon te openbaren. Thans wordt van eene zijde die de Oostenrijksche staatkunde is toegedaan, medegedeeld, dat de zoogenaamde moeijelijkheden, waarin zich Oostenrijk tegenwoordig ten gevolge van zijne staatkunde ten opzigte van de Oostersche kwestie zoude bevinden, slechts in de verhitte verbeelding van sommige correspondenten bestaan en dat Oostenrijk veeleer nu de vrucht inoogst van die staatkunde, die van het begin af consequent is gevolgd. »Deze vrucht — zoo lezen wij verder — is het sluiten van een vrede, gelijk het Weener kabinet dien voor de groote belangen van Europa, Duitschland en Oostenrijk zelve, noodzakelijk en voordeelig geoordeeld heeft, en op voorwaarden wier aanneming van wege Rusland (voor het begin der conferentiën) het door zijne vastberadene houding verkregen heeft. De tegenstanders van Oostenrijk geven zich aan de verwachting over, dat Rusland elke gelegenheid zoude aangrijpen, om zich op Oostenrijk te wreken. Maar in tegendeel, Rusland is aan het Weener kabinet dank schuldig, dat dit hem den weg toonde en opende, om tot vrede te geraken, waaraan het Russische rijk zoo dringende behoefte had. Zonder de ernstige stappen, die Oostenrijk deed, om Rusland te bewegen tot het betreden van dezen weg, zoude de oorlog voortduren, door welken deze mogendheid, daar de hulpmiddelen der Westersche mogendheden onuitputtelijker zijn, slechts nog meer het onderspit zoude gedolven hebben dan tot dusver het geval was; te meer, daar de oorlog eene nog grootere uitgebreidheid zoude verkregen hebben. Oostenrijk verklaarde zich ook in 1828 en 1829 tegen de Russische staatkunde in het Oosten, en desniettemin werden spoedig de vriendschappelijke betrekkingen tusschen beide rijken hersteld. Het ligt in beider belang, goede naburen te zijn. Een verbond tusschen Rusland en Frankrijk, van hetwelk velen thans reeds droomen, is vooralsnog eene hersenschim."

Uit Petersburg verneemt men, dat een gedeelte van de bemanning der vroegere Russische Zwarte-zee-vloot, daar dezer dagen van Sebastopol over Nikolaïeff en Moskau aangekomen en door de bevolking in triomf ontvangen, uit de hoofdstad reeds naar Kroonstad en Archangel vertrokken is, om op de Russische oorlogsschepen in die zeehavens ingedeeld te worden.

De *Moniteur de la Flotte* meldt dat te Nikolaïeff eene commissie is aangekomen, welke door de Russische regering is afgezonden ten einde het opzigt te voeren over de maatregelen, welke ten doel hebben om de krijgshaven dier stad in eene handelshaven te veranderen en het zeearsenaal, alsmede al de daarmede in verband staande inrigtingen, op te heffen. Door dezen maatregel geeft de Russische regering een blijk van de opregtheid harer vredelievende bedoelingen, door reeds bij voorraad de uitvoering te bevelen van eene der bepalingen, die in het thans te Parijs behandeld wordende vredestraktaat zullen voorkomen.

Herhaaldelijk is reeds melding gemaakt van het verzet, dat de voorgenomen reorganisatie der vorstendommen aldaar ondervindt. Thans behelst de *Constitutionnel* het protest, dat de bojaren, de geestelijkheid en al de corporatiën van Moldavië gerigt hebben aan vorst *Ghika*, tegen de besluiten, die door Turkije en de vertegenwoordigers van Oostenrijk, Frankrijk en Engeland, in de te Konstantinopel gehouden conferentiën genomen werden. Zij verklaren daarin, dat zij de vrijheden, privilegiën en de onafhankelijkheid van de vorstendommen in groote mate bedreigd zien, en eischen derhalve de ineensmelting der beide vorstendommen onder het bestuur van éénen prins. Andere protesten zijn verschenen, die óf de voorgaande ondersteunen, óf op de handhaving van den tegenwoordigen stand van zaken aandringen.

Volgens de jongste berigten uit Konstantinopel van den 16den dezer, verlangt de Porte van de Fransche regering de toezending van 10,000 karabijnen en 10,000 sabels. Uit de Krim had men dd. 13den vernomen, dat daar veel stormweder had geheerscht en dat de toestand in de hospitalen was verbeterd. (Zie verder onder Parijs.) Te Eupatoria waren door den storm vele ongelukken veroorzaakt. Te Kertsch was de koude zoo hevig, dat het kanaal van Jenikalé was toegevroren.

ITALIE.

De toestand van Italië geeft reden tot ernstige zorg. Herhaaldelijk is er reeds op gewezen, hoe sommige regeringen er op uit schijnen te zijn om hare onderdanen in onwetendheid te houden en om elke poging tot opbeuring en veredeling der volkeren met geweld te onderdrukken. Maar juist hierdoor erlangt de omwentelingsgeest des te meer kracht. Het is vooral in het hertogdom Parma, dat de staatkundige moorden zich vermenigvuldigen.

Wij hebben heden al wederom van zulk een moordaanslag aldaar te gewagen. Den 19den dezer is de auditeur-militair *Gaetano Bordi* des avonds door een' dolksteek getroffen; de moordenaar is ontvlugt. (Deze moord is, met inbegrip van dien van den regerenden hertog van Parma, de vierde, dieaan staatkundige beweegredenen moet worden toegeschreven, en van welken de dader zich steeds aan den arm der geregtigheid heeft weten te onttrekken.) Het hertogdom is ten gevolge van dezen laatsten moord in staat van beleg verklaard. Alle wapenen moeten worden ingeleverd. Sardinië heeft troepen naar de grenzen gezonden, om die te beschermen tegen elke aansteking van revolutionnairen aard.

De rustige toestand van Piëmont, tegenover den ellendigen staat van zaken in 't overig Italië, geeft op nieuw het bewijs, hoe zeer de parlementaire instellingen, bij goede toepassing, de gelukkigste vruchten dragen, en hoe jammerlijk het bestuur is, dat zich gevestigd weet te houden door geweld, maar geen steun vindt bij het volk.

In Junij zal een bepaald lasthebber van den Paus, en wel de kardinaal-vicaris *Patrizi*, naar Parijs gaan, om den keizerlijken prins met allen luister te doopen.

SPANJE.

De regering schijnt in dit land meer aanhangers te vinden. Eenige goedgezinde volksvertegenwoordigers hebben zich ernstig bezig gehouden met de organisatie van eene groote partij, of parlementair centrum, 't welk zich voornamelijk ten doel zal stellen het verijdelen der pogingen van de partijhoofden, die alleen met bijoogmerken het ministerie ten val mogten zoeken te brengen. *Espartero* heeft bepaaldelijk verklaard, dat eene zoodanige partij den gang der zaken in Spanje allezins bevorderlijk zou kunnen zijn. Den 16den Maart had zich dit centrum, aanvankelijk 86 leden tellende, geconstitueerd. — Er was eenig meer uitzigt op de aanneming der financiële ontwerpen van den minister *Santa-Cruz*.

Een telegrafisch berigt uit Madrid van j.l. Zaturdag zegt dat het financiële vraagstuk door de Cortès overeenkomstig den wensch des gouvernements beslist is.

In de zaak van den Protestantschen leeraar, die te Barcelona is in hechtenis genomen, en tegen wiens leering eene ministeriële circulaire is gerigt, die bewezen heeft, hoe weinig de zaak der godsdienst-vrijheid in dat land nog ingang heeft gevonden, is een nieuw lichtpunt getreden. De regter heeft den Protestantschen leeraar vrijgesproken en aangenomen, dat de tweede grondslag der grondwet de godsdienst-vrijheid aan Spanje heeft gegeven. Die uitspraak heeft goeden indruk gemaakt bij het meest beschaafde deel der natie.

DUITSCHLAND.

De privaat docent dr. *Kuno Fischer*, uit Heidelberg, die zich te Berlijn volgens de wettelijke bepalingen heeft gevestigd, en in de philosophische faculteit was opgenomen, heeft bij een bevelschrift van den minister van eeredienst, na zijne eerste voorlezing, order ontvangen zijne lezingen te staken. De faculteit heeft in dezen voor den privaat docent partij getrokken tegen den minister.

— Uit Dresden wordt gemeld dat de stad Erbenstock in het Opper-ertsgebergte, den 19den dezer door een verschrikkelijken brand geteisterd is. Een derde gedeelte der huizen, 140 in getal, is in de asch gelegd. — Den vorigen dag heeft een brand in Selb, eene plaats aan de grenzen van Bohemen, 284 huizen vernietigd. Bij dezen brand kwamen zeven menschen om het leven.

— Het besluit tot eene nieuwe vermindering van het Oostenrijksche leger is thans door den Keizer onderteekend. Deze vermindering is, naar men herhaaldelijk verzekert, hoofdzakelijk een gevolg van de door den baron *v. Bruck* gedane voorstellen. Zij zal over het geheele leger uitgestrekt worden, zoodat dit met bijna 200,000 man verminderd zal worden.

Voor eenige dagen werden in drie voorsteden van Weenen zoogenaamde missiën gehouden door de lazzaristen. Een dier predikers had het concordaat tot thema gekozen en trok de volgende vergelijking, die aan duidelijkheid niets te wenschen overlaat: »Het concordaat," zeide hij, »is eene kleine enge deur in den hemel, die voor de Oostenrijksche Katholijken wordt opengesteld; doch de vrijheid van nijverheid, waarmede het land zal worden beschonken, is eene onmetelijk groote poort in de hel!" Vrijheid van nijverheid blijft voortdurend het mikpunt niet alleen van de geestelijkheid maar van de geheele ultramontaansche pers. Het is uit hetzelfde beginsel, op grond waarvan de geestelijkheid in Tyrol tegen de spoorwegen, ja zelfs tegen de gewone straatwegen ijvert.

— Volgens berigt uit Hamburg van den 25sten, zijn twee Engelsche oorlogsschepen, met marine-soldaten aan boord, te Kiel binnengeloopen. Andere oorlogsschepen werden spoedig verwacht.

Partikuliere berigten uit Helgoland over Hamburg, gedagteekend van den 20sten dezer, houden in, dat de Britsche regering voornemens zijn zou om, zelfs na het sluiten van den vrede, dit rotsachtige eiland te blijven bezetten, en daar, even als te Shorncliffe in Engeland, 1000 man van het vreemden-legioen te stationeren.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 24 Maart.

De heer *Layard* is als lord rector der hoogeschool van Aberdeen geïnstalleerd. In de door hem uitgesproken redevoering gaf hij te kennen, dat de grootste waarschijnlijkheid bestond dat de vrede gesloten zoude worden, doch dat hij er geen vertrouwen in stelde, dat die vrede over het geheel geno-

men bevredigend zoude zijn, en dat er bijna geen enkel mensch in Engeland was, die niet gaarne den oorlog nog een jaar lang had voortgezet, gezien omdat de politieke stand van zaken nog geen duurzamen vrede kon doen verwachten.

Als een weerklank op deze rede kunnen de volgende woorden van den ministeriëlen *Globe* worden aangemerkt: » De vreugde over het herstellen des vredes zal bij ons wel eenigzins getemperd zijn door de gedachte, dat de groote magt, welke wij te land en ter zee bijeengebragt en ten strijde gereed gemaakt hebben, niet gebezigd is om den vijand, die den aanval gedaan heeft, nog gevoeliger slagen toe te brengen; maar degenen die zoo redeneren, behooren te bedenken, dat de vermeerdering onzer strijdkrachten niet te vergeefs geschied is; dat de vijand aan onze regtmatige vorderingen heeft toegegeven, omdat hij zwakker geworden is, terwijl wij sterker zijn geworden, en dat Engeland geen oorlog behoeft te voeren, alleen om een blijk te geven van zijne magt en om nog meer roem in te oogsten, of om verloren aanzien te herwinnen. Onze magt kan niemand ontkennen; roem hebben wij ruimschoots ingeoogst; ons aanzien is in 1856 grooter dan in 1853. [?] Maar van hoogere waarde, dan erkende magt, behaalde roem en ontwistbaar aanzien, is de daadzaak, dat wij het doel, hetwelk wij in den oorlog beoogden, hebben bereikt, en dat wij matiging te midden der overwinning hebben weten te betoonen, en alzoo hebben bewezen, dat regtvaardigheid, en niet hartstogt, noch lage wraakzucht, ons eenig doel was.''

FRANKRIJK.

PARIJS, 24 Maart.

Zondag is den keizerlijken prins een klein ongeval overkomen, dat echter geene ernstige gevolgen had. Zijne min heeft hem laten vallen. » *Z. Keizerl. Hoogheid begon geweldig te schreeuwen*''. (Men zou hem bijna voor een gewoon kind hebben gehouden!!, *schrijft een Parijsch correspondent der Köln. Zeit.*) De min viel in onmagt en bedaarde eerst na verloop van drie uren van haren schrik! De gouvernante en de ondergouvernantes ijlden toe en namen » den zoon van Frankrijk'' van den grond op; de geneesheeren werden ontboden, verschenen en verklaarden, dat de prins niettegenstaande zijnen val zóó volkomen wel was, dat er geen bulletins van hem meer zullen worden uitgegeven.

Volgens de *Union Medicale*, hebben de geneesheeren, die bij de bevalling der Keizerin behulpzaam geweest zijn, het volgende honorarium ontvangen: dr. *Dubois* 30,000 fr., dr. *Conneau* 8000 fr., de beide andere geneesheeren elk 6000 francs.

De Keizer heeft voor dit jaar de bezoldiging van al de personen van zijn Huis verdubbeld.

Men had een oogenblik gehoopt, dat met de geboorte van den prins ook de dagbladpers zoude deelen in de gunstbetooningen door den Keizer daarbij aan den dag gelegd, en dat alle de waarschuwingen, welke reeds tegen een aantal dagbladen zijn gerigt, als niet gedaan zouden worden beschouwd. In die hoop heeft men zich tot nu toe bedrogen. In tegendeel heeft de *Figaro* gisteren bevel gekregen om de verdere uitgave te staken. In zijn laatste nommer had dit blad tot een eigenaardig middel de toevlugt genomen om het boven zijn hoofd hangend zwaard van zich af te wenden. In den vorm van een verzoekschrift aan den jonggeboren prins roept de *Figaro* op eene zeer geestige wijze de tusschenkomst van dezen in om toch niet een zoo jammerlijken dood te moeten sterven. Het blad zegt, dat de prins, die zoo vol vergevensgezindheid en goedertierenheid dit leven is ingetreden, de schrijvers vergeten heeft die niets anders hebben misdreven, dan dat zij een weinig ligtvaardig met de pen hebben omgegaan, en drukt zijne verwachting uit, dat het niet zal gestraft worden met eene gestrengheid die onder vroegere regeringen zonder voorbeeld is. Dit smeekschrift heeft intusschen niet mogen baten; de *Figaro* is van de lijst der dagbladen geschrapt. De pers is trouwens ook de kwade man onder een keizerlijk bestuur; dit wil van de openbaarheid liefst zoo weinig mogelijk weten.

Het trekt de opmerkzaamheid tot zich, dat onder den stortvloed van adressen van gelukwensching, welke de *Moniteur* mededeelt, bijna geene zulke adressen gevonden worden van wege bisschoppen of geestelijke corporatiën ingezonden. Alleen de bisschop van Verdun, die persoonlijk aan de familie *Bonaparte* warm is toegedaan, maakt eene uitzondering.

De overige prelaten zullen, naar men verwacht, dit voorbeeld wel volgen, maar nog eenigen tijd laten wachten. Bij een gedeelte der geestelijkheid heerscht, naar men verzekert, groote verkoeling ten opzigte van het bewind; vooral is dit het geval bij het woeligste gedeelte, de ultramontaansche partij.

— De *Moniteur* meldt, dat waarschijnlijk het leger eerstdaags uit de Krim zal terugkeeren.

De *Moniteur* wederlegt verder eene in den *Times* voorkomende correspondentie over den toestand van het Fransche leger in de Krim. Het officiële blad erkent, dat bij dat leger vele ziekten heerschen, maar beweert dat overigens aan het leger niets ontbreekt.

— De laatste manifestatiën der socialistische uitgewekenen en de arrestatiën, die onlangs in het centrum en het zuiden des rijks bewerkstelligd zijn, hebben het gouvernement de noodzakelijkheid doen inzien, om krachtige maatregelen te nemen tegen dat soort van lieden, die op nieuw overal geheime genootschappen trachten te vormen en gaarne de gebeurtenissen van 1848 zouden hernieuwen. Daartoe zijn aan onderscheidene prefecten inlichtingen gevraagd omtrent de oorzaak van de demoralisatie, welke zich bijzonder in sommige departementen bestendig openbaart. Door een der voornaamsten van deze ambtenaren zijn twee hoofdoorzaken opgenoemd, namelijk het overgroot aantal koffijhuizen en kroegen en ten andere de zedebedervende boeken en brochures, welke in de dorpen verspreid worden. Er bestaan in Frankrijk ruim 300,000 koffijhuizen en kroegen, een getal dat waarlijk al te groot is. Bovendien wenschen vele prefecten, dat de houders van die huizen aan strenge bepalingen zullen onderworpen worden, zoowel als de dagelijksche bezoekers, hetgeen zij meenen, dat in Frankrijk even goed geschieden kan als in sommige staten van Noord-Amerika, in Zweden en Noorwegen, alsmede in sommige kleine Duitsche staten.

— Het bestuur der Parijsche effectenbeurs heeft besloten, gedurende dit jaar geen nieuwe buitenlandsche effecten, noch aandeelen van eenige nieuwe vennootschap in de officiële koerslijst op te nemen. Deze maatregel is op verlangen des gouvernements genomen, met het doel om den handel in buitenlandsch papier, inzonderheid in aandeelen der Oostenrijksche vereeniging van geldschieters op roerende goederen, waardoor thans de Parijsche beurs overstelpt en de prijs der Fransche staatsschuldbrieven gedrukt wordt, te beletten en den speculatiegeest te matigen.

Vele bedaarde lieden zijn hoogelijk met dien maatregel ingenomen, want het beursspel was in den jongsten tijd in alle gezinnen geslopen. Dames, boeren, militairen en scholieren — allen speelden, en dikwijls zonder eenig verstand. Zoo moest onlangs een vader een bezoek aan Parijs brengen, om de schuldeischers te bevredigen van zijn zoon, een student, die gespeculeerd had op de hoogere effecten-noteringen, die hij verwachtte, als de Keizerin gelukkig van een' zoon beviel, welk laatste voor hem eene zekerheid scheen te zijn. Zijn vermoeden werd ten halve bewaarheid, maar de helft, die hem teleurstelde, bragt zijn vader bijna tot den bedelstaf, terwijl op de Tuilleriën de vreugde ten top was gestegen.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 25 Maart.

Z. M. heeft den heer *Decker*, hof-boekdrukker te Berlijn, benoemd tot ridder der orde van de Eikenkroon. Die heer had aan de koninklijke bibliotheek aangeboden een exemplaar zijner prachtuitgave van het Nieuwe Testament, waarvoor hij te Londen de gouden medaille had bekomen.

— Met genoegzame zekerheid verneemt men, dat bij het onderzoek van het wetsontwerp op de regterlijke organisatie, in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal, het voorstel om den hoogen raad in een hof van appèl te veranderen, zeer ongunstig is opgenomen.

AMSTERDAM, 25 Maart.

Op den 18den dezer is van Hellevoetsluis in zee gekomen het koopvaardijschip *Jan van Galen*, kapitein *de Boer*, bestemd naar de Kaap de Goede Hoop, hebbende aan boord voor die bestemming een twintigtal passagiers, meestal behoorende tot den fatsoenlijken stand, grootendeels met het vooruitzigt om in onderscheidene vakken te worden geplaatst. Onder hen bevindt zich iemand uit de omstreken van Amersfoort, grondig met den tabaksbouw bekend. Allerlei Hollandsche industriëlen worden in d Kaapkolonie en in de Hollandsche republieken zeer verlangd.

— Den 18den dezer is te Haarlem vergaderd geweest het hoofdbestuur van de commissie voor de oprigting van een standbeeld voor *Laurens Coster*. In die vergadering zijn onderscheidene maatregelen genomen betrekkelijk de feesten, die bij de onthulling van dat standbeeld zullen plaats hebben en is o. a. bepaald, dat de onthulling zelve zal plaats hebben in de maand Julij aanstaande. Zoowel het aanvankelijk subsidie van het plaatselijk bestuur, ten bedrage van *f* 5000, als de plannen van onderscheidene societeiten en vereenigingen, doen vermoeden, dat er bij die gelegenheid luisterrijke feesten zullen gehouden worden, en een tal van vreemdelingen zich naar het fraai gelegen Haarlem zal spoeden om die festiviteiten bij te wonen.

ZWOLLE, 25 Maart.

Door den heer mr. *R. A. Kerkhoven*, lid van den raad van Avereest en der staten van Overijssel, is dezer dagen verzonden een berigt en ontwerpstatuten voor eene op te rigten maatschappij ter bereiding van coaks uit turf en verzameling van andere zich daarbij ontwikkelende producten (paraffine enz.). Blijkens dat berigt, is genoemde heer er in geslaagd om de geschillen tusschen de heeren mr. *H. van Sonsbeeck* en *L. A. Lagoutte de la Croix*, eerste opzigter van eene fabrijk van zoodanige coaks in de gemeente Dedemsvaart, te doen ophouden, wanneer vóór den eersten Mei aanstaande de maatschappij zal worden tot stand gebragt. De berekeningen bij het berigt medegedeeld, schijnen allezins gunstig en doen de hoop voeden, dat de nog niet geplaatste aandeelen, à *f* 1000 ieder, spoedig zullen worden genomen.

ASSEN, 26 Maart.

Bij kon. besluit van den 22sten dezer is de benoeming van den burgemeester der gemeente Peize, den heer *G. W. van Lemel*, en van den burgemeester der gemeente Westerbork, mr. *G. W.* baron *de Vos van Steenwijk*, tot secretarissen dier gemeenten, met HD. goedkeuring bekrachtigd.

— De heer *J. A. Willinge Gratama* is bij het provinciaal geregtshof van Drenthe in appel gekomen van het veroordeelend vonnis, door de arr.-regtbank alhier tegen hem uitgesproken, ter zake van het opnemen van lasterlijke artikelen tegen den heer *Zijlker*.

— Naar wij vernemen, was er tot gisteren avond bij de heeren *E. A. Smidt* en *A. Menninga* alhier voor 33 aandeelen ingeschreven in de op te rigten naamlooze vennootschap tot den aanleg van het kanaal van Assen naar Groningen. Wij meenen de eigenaren van gronden, die aan of nabij het kanaal zullen komen te liggen, op het openstaan der deelneming opmerkzaam te moeten maken. Zoo zij hun eigen belang goed begrijpen, zullen zij zich haasten, om ook van hunne zijde het tot stand komen van bedoeld kanaal te bevorderen.

(*Prov. Dr. Ct.*)

— Eergisteren had te Veenhuizen de inwijding plaats van het orgel in de Protestantsche kerk, dat zoowel om zijn sierlijk front, als aangenamen en krachtigen toon, den vervaardiger, den heer *van Oeckelen*, alle eer aandoet.

GRONINGEN, 27 Maart.

Bij kon. besluit van den 22sten is benoemd tot burgemeester der gemeente Kloosterburen, de heer J. WATERBOLK, secretaris dier gemeente, en tot burgemeester der gemeente Noordbroek, de heer D. D. DIJKSTRA.

— Bij resolutie van den minister van financiën van den 11den dezer zal met den 1sten April a.s. een tweede bodeloop tusschen Groningen en Delfzijl in werking treden. Telken morgen te half elf vertrekt een voetbode van Groningen en een van Delfzijl, die te half zes te Delfzijl en te Groningen moeten arriveren.

— Heden morgen zijn, ten overstaan van den heer commissaris des Konings in deze provincie, uitgeloot de nommers 60 en 71 (aandeelen ieder van *f* 500) in de geldleening à *f* 80,000 tot het aanleggen van bepuinde wegen langs het Aduarderdiep en de Lent en het graven van een kanaal van af het Aduarderdiep, langs de dorpen Feerwerd, Ezinge, Saaxum naar Oldehove, met het maken van een bepuinden weg langs hetzelve.

— Bij besluit van heeren ged. staten van heden, no. 56, is tot provisioneel centraal-ontvanger van de plaatselijke belastingen op den wijn en de sterke dranken in dit gewest, over den tijd van een jaar, benoemd de heer N. J. SEVENSTERN, tot hiertoe met de waarneming dier betrekking belast, hebbende hij tevens ter vergadering van gedacht collegie, den vereischten eed afgelegd.

— Ged. Staten hebben in hunne vergadering van heden besloten tot het inenten van de 24 runderen nog op den stal van H. K. POLL onder Grijpskerk aanwezig. Het middel der inënting, dezer dagen op den besmetten stal van HAACK te Oldehove toegepast, schijnt niet aan de verwachting beantwoord te hebben, daar zich toch de ziekte sedert wederom op dien stal heeft geopenbaard en de nog overgeblevene 18 runderen, ingevolge last van Gedeputeerde Staten, gisteren zijn afgemaakt. Het vleesch en de huiden zullen publiek worden verkocht.

— Naar wij vernemen, is bij ged. staten van dit gewest aanvrage gedaan om concessie tot het in de vaart brengen tusschen Stroobos en hier van de stoomboot der Friesche stoombootreederij, die tot nu toe slechts van de Lemmer tot aan Stroobos voer. Gisteren is met deze boot eene proefvaart gedaan, waarbij de commissaris des Konings en twee leden van ged. staten tegenwoordig waren, en deze proefvaart moet, naar men ons verzekert, allezins voldoende resultaten hebben opgeleverd. Aan de wallen kon niet de minste werking van de stoomboot worden bespeurd, 't geen voorzeker aan haren weinigen diepgang moet worden toegeschreven. Er bestaat dus grond om te hopen, dat de concessie zal worden verleend, hetgeen in het belang van het vervoer van personen en goederen tusschen hier en Amsterdam wenschelijk mag worden geacht.

— Bij arrest van het provinciaal geregtshof van *Groningen* van gisteren is E. H. J., arbeider te Enumatil, schuldig verklaard aan *diefstal van vee in de weide*, en te dier zake, met aanneming van verzachtende omstandigheden, veroordeeld tot gevangenisstraf voor den tijd van *twee* jaren en in de kosten.

Bij arrest van heden zijn FOLKERT FOLKERTS en JAN FOLKERTS, ter zake van *diefstal gepleegd bij nacht door meer dan één' persoon in een bewoond huis*, veroordeeld, met aanneming van verzachtende omstandigheden, ieder tot gevangenisstraf voor den tijd van *één* jaar, en solidair in de kosten.

— Naar wij vernemen, zal de tirailleur-compagnie van het 2de bat. 7de regement infanterie, alhier in garnizoen, in het begin van Mei naar Assen vertrekken, om zich aldaar te oefenen in het schieten naar de schijf zelfs tot op 800 passen, met het nieuw model getrokken tirailleurgeweren.

— Ten voordeele van eene nuttige inrigting, werd Maandag-avond l.l., door het te *Beerta* bestaande zanggezelschap, een concert gegeven ten huize van den logementhouder J. BUISKOOL. Wij kunnen ons niet onthouden den verdienstelijken directeur, den heer H. BOUMAN, onze hulde toe te brengen voor de moeite, die ter vorming van het zangkoor wordt besteed, zoodat men nog telken jare vorderingen opmerkt, en eenigen uit het gezelschap reeds een hoog standpunt in de kunst hebben bereikt, waarvan op dien avond op nieuw het bewijs gegeven is.

De zang werd afgewisseld door het voordragen van eenige dichtstukken, en alles werkte mede om den toehoorders een' genotvollen avond te verschaffen, ja, met heilig vuur te bezielen.

— In gevolge besluit van den gemeenteraad, zal de 's Gravenhaagsche kermis voortaan aanvangen op den tweeden Maandag der maand Mei, en eindigen op den Dingsdag der daaraanvolgende week.

Daar de kermis te dezer stede telken jare een' aanvang neemt op den tweeden Woensdag in de maand Mei en eindigt op den vierden Woensdag, zal dus voortaan weder de kermis te 's Hage en hier grootendeels op denzelfden tijd invallen.

Diepte der zeeën.

De zeeën zijn gewoonlijk ondiep bij het vasteland: alzoo heeft de Oostzee, tusschen de kusten van Duitschland en Zweden, slechts eene diepte van 120 voet; de Adriatische zee, tusschen Venetië en Triëst, 130 voet. De grootste diepte van het Kanaal tusschen Frankrijk en Engeland bedraagt slechts 300 voet, terwijl men op de zuidwestkust van Ierland meer dan 2000 voet peilt. De zeeën in het zuiden van Europa zijn veel dieper dan die omstreeks het midden van Europa. Het naauwste gedeelte van de straat van Gibraltar is slechts 1000 voet diep, terwijl de diepte een weinig oostelijker 3000 voet beloopt. Op de kusten van Spanje peilt men ongeveer 6000 voet. Op 250 mijlen zuidelijk van Nantucket kan men op 7800 voet geen grond vinden. Men vindt de grootste diepten in de zuidelijke zeeën, westelijk van de Kaap de Goede Hoop, waar men 16,000 voet heeft gepeild, en 27,000 ten westen van St. Helena. Doctor *Toung* schat de gemiddelde diepte van den Atlantischen Oceaan op 25,000 en van de Stille Zuidzee op 20,000 voet.

LETTERNIEUWS.

Op verzoek nemen wij de volgende beoordeeling over uit de *Lectuur voor de Huiskamer:*

Sebastopol; geschiedkundige roman uit den tegenwoordigen tijd, door sir JOHN RETCLIFFE. 1ste en 2de aflevering; Groningen, H. R. ROELFSEMA, 1856. Prijs per aflev. van 4 vel druks groot 8vo 50 cents; het geheele werk compleet in 4 deelen of 24 afleveringen.

De oorlog in het Oosten gaf zonderling genoeg tot heden nog weinig aanleiding tot het schrijven van eenigen romantisch historischen arbeid; de heeren van de pen lieten dit nieuwe veld voor hun doen, vrij lang ongeëxploiteerd, tot eindelijk de auteur van boven omschreven roman de rei opende, om veelligt de voorganger te zijn van een twaalftal anderen, die het lezend publiek Sebastopols-romans zullen doen slikken, zoo als 't eenigen tijd geleden aan Waterloo-, aan Julij-, aan Jezuïten-, aan slaven- en mystères-romans zich den maag overlaadde. 't Is echter meestal gebleken, dat, wie 't allereerst den sikkel in 't koren sloeg, gewoonlijk de meest rijpe halmen oogstte en 't beste product aan de markt kon brengen. De auteur van dezen eersteling heeft onzes inziens ook veel kans om de matador onder wie zijn voetspoor volgen zullen, te wezen. Al hebben wij ietwat vreeze voor 't genre, al wenschen wij 't zelf dat sir RETCLIFFE alléén blijve staan, wij mogen 't niet ontkennen, dat deze beide afleveringen ons niet alleen zeer boeiden, maar én door behandeling én door descriptie én door 't onthullen van nieuwe, voor 't publiek nog geheel onbekende situaties, ons zoodanig beviel, dat wij met belangstelling de volgende afleveringen te gemoet zien. Wel valt 't ons moeijelijk waarheid van verdichting te schiften, toch is de roman zoo boeijend te midden der historie ingeweven, dat wij 't niet durven verklaren, wat meerder ons aantrok, de verdichting, of de werkelijkheid.

Met de meeste vrijmoedigheid bevelen wij dezen roman hen aan, die aan de hand van den schrijver geleid, gaarne eens den blik willen terugwerpen, om te trachten tot de oorzaken door te dringen, van eenen oorlog, die zelfs nu nog — op den oogenblik dat men over den vrede onderhandelt — Europa van alle zijden beweegt en beroert. Wij gelooven, dat hij zich hier niet teleurgesteld zal vinden; daar reeds in deze beide eerste afleveringen de auteur zijnen lezers in zoo verschillende kringen rondleidt, waar het kluwen gesponnen werd, waarvan niemand 't vermoeden kon, hoe en wáár dat ontwikkeld zou worden.

Een korte blik op den inhoud moge genoegzaam zijn om ons beweren te staven. Het eerste hoofdstuk der eerste afdeeling leidt ons het Hôtel der Invaliden te Parijs binnen, waar „de neef van den oom'' eene zamenkomst heeft met een Poolsch officier, die hem de plannen van den tegenwoordigen oorlog ontwikkelt. In het tweede vinden wij ons eensklaps verplaatst in eene vergadering der in de Fransche hoofdstad nog zoo talrijke geheime genootschappen, om ons vervolgens plotselijk te Smyrna te midden der democraten van alle natiën te zien overgebragt. Wij zijn daar getuigen van de gevangenneming van den Hongaar COSTA, zooals wij 't later zijn van den moord aan den jeugdigen Oostenrijkschen zeeofficier baron VAN HACKELBERG gepleegd. De schildering van Smyrna — dat broeinest der democratie en revolutie — is uitmuntend en de personen met wie wij daar kennis maken zijn levendig genoeg geteekend om onze belangstelling voor hun toekomstig lot op te wekken. Als om de aandacht levendig te houden verzoekt de auteur ons daarna hem weder naar Europa te volgen, waar hij ons in de beroemde salons der beruchte prinses DE LIEVEN binnenleidt, waar wij nader met de zeden en gebruiken van den Noordschen adel in den vreemde bekend worden, en alsof de afwisseling gedurende die reis van Smyrna naar Parijs niet belangrijk genoeg was, bevinden wij ons dadelijk daarna weder te midden der Montenegrynen, 't meest krachtige en meest beroemde bergvolk van den jongsten tijd.

Men ziet, de auteur heeft voor variatie gezorgd en, ten minste wat Referent betreft, is 't zijn boeijenden verhaaltrant gelukt hem verlangend naar de volgende afleveringen te doen uitzien, voor wier toezending hij zich houdt aanbevolen om later nog eenmaal op dezen roman van den dag terug te komen.

Wie gaarne lectuur begeert in den trant van RELLSTAB'S 1812, of SPINDLER'S „Invalide'' bevelen wij RETCLIFFE'S „Sebastopol'' met ruimte aan.

De uitvoering is goed en de prijs voor een werk dat nog al van eenigen omvang belooft te worden, matig gesteld.

KERKNIEUWS.

Men verzoekt ons, alsnog te willen mededeelen, dat onder de kandidaten, die te Rottum eene predikbeurt hebben vervuld, ook behoorde de kandidaat *Bakker* van Sappemeer.

UTRECHT, 26 Maart. Onze diakenen hebben eene nieuwe teleurstelling ontmoet in haar beroep van ds. *Barger*. Wij vernemen, dat het klassikaal bestuur, zwarigheid makende in de goedkeuring van het beroep, op officieuse wijze afschrift heeft gevraagd van de laatste notulen der vergaderingen van den kerkeraad, waaraan laatstgenoemde vermeend heeft slechts gedeeltelijk te moeten voldoen, zoodat men daaruit een conflict verwacht, dat nog al eenigen tijd kan aanhouden, en de approbatie kan terughouden.

INGEZONDEN STUKKEN.

Scheep- en Afwateringskanalen.

Nauwelijks was de vergadering te *Sappemeer* van een groot aantal notabele ingezetenen der gemeenten *Hoogezand* en *Sappemeer* over het tot stand brengen van een scheep- en afwateringskanaal naar *Delfzijl* geopend, of ziet, reeds waren de kolommen der *Groninger Courant*, no. 30, geopend, om dat nieuws op te nemen, ten einde het der ingezetenen van de provincie te verkondigen. Hoe verheugend deze spoedige inzending ook moge zijn, daar men zulks voor eene warme belangstelling in de verbetering der scheep- en afwateringskanalen kan houden, zoo hadden wij echter om ééne reden liever gezien, dat met de inzending van dat berigt ware gewacht tot eenige dagen na het houden dier vergadering (*). Doch, hoe dit ook zij, de beide *Groninger Couranten* hebben het voorzeide berigt opgenomen, en voorts een daarop ingezonden antwoord en een nader berigt rakende deze voorgenomene onderneming geplaatst. 't Is dan ook daarom, dat wij nu reeds de pen opvatten om ons gevoelen kenbaar te maken.

Wij willen ons niet inlaten over de uitdrukking in het eerste berigt van het wenschelijke, dat de gemeente *Groningen* haar waarachtig belang bij tijds zou begrijpen, om door eene tijdige wegruiming der beletselen het plan te voorkomen; noch over de zoo vele vellen over de tot dusver door de gemeente *Groningen* in dezen gevolgde gedragslijn. Evenmin willen wij in een onderzoek treden, waarom en om welke reden in 1829 de Boute brug op eene doorvaartswijdte van 7 ellen is gebragt; waarom en om welke reden in 1838 de bogen bij het Kleine poortje zijn weggebroken; waarom en om welke reden in 1846 het Martenshoekster verlaat, in 1850 de Bekofsklap en in 1855 de Apoortenbrug zijn verwijd. Wij gelooven gaarne, dat het bestuur der gemeente daarvoor zeer wijze en verstandige redenen zal gehad hebben.

Wij willen alleen zeggen 't geen het oude spreekwoord zegt: „*als het getij verloopt, moeten de bakens worden verzet*,'' 't welk in de bestaande omstandigheden onzes inziens van volle toepassing is. Een gedeeltelijk verzet baat wel, maar geneest niet radicaal. Hiertoe is een geheel verzet niet alleen noodig, maar volstrekt noodzakelijk geworden. Men moge nu al aanvoeren, zoo als wij wel eens gehoord hebben: Waarom bouwt men te *Hoogezand*, *Sappemeer*, *Muntendam*, *Veendam* en *Wildervank* zeeschepen, die niet dan half geladen door *Groningen* kunnen worden gevoerd? Het zijn vragen, die de beantwoording niet waardig zijn; ieder, der zake kundig, weet, dat niet naar kleine, maar juist naar groote zeeschepen bijna uitsluitend vraag is; het bovenvermelde spreekwoord vindt ook in dezen zijne toepassing. Wij zouden even goed kunnen vragen: Waarom ontwikkelt zich de landbouw? De nijverheid kan evenmin als de landbouw aan banden gelegd worden, noch aan banden gelegd blijven, of zij geraakt in verval en kwijnt weg. Wil men waarlijk en in allen ernst welvaart en bloei in de geheele provincie, men ontdoe en de nijverheid en den landbouw zooveel mogelijk van alle banden, die ze drukken, en een ongekende voorspoed moet hiervan het noodzakelijk gevolg worden. Dat men, als gevolgende de behoefte aan ontwikkeling, naar de opheffing dier knellende banden reikhalzend verlangt, is zeer natuurlijk, want niet alleen zal het in de gevolgen eene levensvraag voor de provincie uitmaken, maar ook de menschelijke geest streeft voorwaarts uit zucht tot verdere volmaking van hetgeen eens werd tot stand gebragt en volbowd. Deze hem aangeborene zucht kan niet worden te keer gegaan; zij mag wat worden onderdrukt, maar telkens ontwaakt zij weder met meerdere kracht.

Nadat men hier en in andere gemeenten reeds eenige jaren groote behoefte gevoeld had aan verbetering der waterwerken, vooral van die naar en in *Groningen*, en aan een' verbeterden watersafvoer, ten gevolge waarvan en nijverheid en landbouw zich niet verder dan zeer bezwaarlijk konden ontwikkelen; toen reeds ontstond natuurlijk de vraag, of men de verdere ontwikkeling moest opgeven en liever een' eeuwigdurenden strijd tegen de natuur en tegen de door kunst daargestelde en onderhouden wordende werken moest volhouden, waardoor men nimmer met andere provinciën en landen kon wedijveren, of dat men naar een middel diende om te zien, dat alles radicaal herstelde. Van daar, dat reeds in den jare 1850 bij ons het denkbeeld ontstond tot graving van een kanaal, óf van *Hoogezand*, óf van *Sappemeer* regtstreeks naar *Delfzijl*, welk plan wij toen aan het oordeel van een lid der Gedeputeerde Staten hebben onderworpen. Sedert dien tijd is het eene plan het andere opgevolgd, totdat nu onlangs het grootsche en verreweg minst kostbare plan van den heer Commissaris des Konings aan het oordeel van het publiek is onderworpen; een plan, waardoor bijna de geheele provincie van al haar knellende banden in eene zoude zijn ontheven.

Wij hebben dat plan bedaardelijk en naauwkeurig nagegaan, zoover ons zulks doenlijk was, en juichen het van ganscher harte toe, en waren het niet dat er hier en daar zich stemmen tegen verheffen, hetzij uit egoïsme, uit ondergeschiktheid, uit navolging of om andere reden, wij zouden het plan tot den aanleg van een scheep- en afwateringskanaal van *Hoogezand* of van *Sappemeer* hebben laten rusten, heen ter tijd het grootsche plan van den heer Commissaris

(*) Wij moeten hier aan de geachte stellers van dit artikel doen opmerken 1° dat wij *zoo spoedig* van bedoelde bijeenkomst hebben gesproken, omdat ons de verzekering werd gegeven, dat dit juist aan belanghebbenden aangenaam zoude zijn; en 2° dat zij gerustelijk de plaatsing van het berigt omtrent de vermelde bijeenkomst mogen aanmerken als een blijk van onze warme belangstelling in de verbetering der scheep- en afwateringskanalen in dit gewest, en bepaaldelijk ook in alle pogingen, die met hoop op goed gevolg worden aangewend om den scheepsbouw in de koloniën te verlossen van de knellende banden, waardoor die nog steeds wordt omgeven. (*Red.*)

des Konings bij de Staten in behandeling was gekomen en de beslissing daarover ware gevallen.

Wij geven vooreerst bij dezen de verzekering, dat wij het plan tot den aanleg van een scheep- of afwateringskanaal van *Hoogezand* of *Sappemeer* naar *Delfzijl* ondergeschikt maken aan het grootsche plan van den heer Commissaris des Konings, en zullen daar nader op terugkomen.

SAPPEMEER, 22 Maart 1856.

De Commissie voor de verbetering der afwaterings- en scheepvaartkanalen in de gemeenten Hoogezand en Sappemeer:
J. A. HOOITES.
P. K. BOON.
D. ROMKES.
W. H. WILDERVANCK.
J. K. MULDER.
R. MEIHUIZEN.
T. VENEMA, A.z.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 27 *Maart.*

NEDERLAND Werk. Schuld	à 2½	pCt.	63.
Dito Dito	» 3	»	75 9/16.
Dito Dito	» 4	»	93 3/16.
OOSTENRIJK Metalliek	» 5	»	80⅛.
Dito 1851 en 1852	» 2½	»	41 3/16.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	»	85⅝.
Dito Nation. Metall	» 5	»	80 7/16.
SPANJE Onbep. St.	» 1¼	»	24 9/16.
Dito Binnenl	» 3	»	39⅝.
PORTUGAL	» 3	»	45⅜.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	101¼.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	»	101⅝.
Dito bij *Hope*	» 4	»	80¼.
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	—
Nieuwe Leening van 1855 bij *Stieglitz*	» 5	»	90.

LONDEN, 27 *Maart.* Consols 92¾.

PARIJS, 27 *Maart.* Fransche 3 pCt. 72.70.

WEENEN, 27 *Maart.* Metalliek 5 pCt. *f* 85½. Nat. Leening *f* 85½. Wissel op Londen *f* 10.05. Zilver 3.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 24 Maart, *Kuyper* Sara Elisabeth, Messina; *Faber* Hendrika Cathar., Londen; *Hoeksma* Corn. Wilhelm., Hartlepool; — 25 *Hansen* Aeolus, Napels.

TEXEL 22 Maart, *Zeelt* Kandanghauer, Pangool; *van 't Veer* Jonge Antje en *de Groot* 2 Zusters, Londen; — 23 *v. d. Meijden* Macassar, Bat.; *Duindam* Egmond aan Zee, Londen; — 24 *de Jong* Mina, Newc.; *van Sluis* Tjakina, Londen; *Butter* Catharina, Sunderland.

HARLINGEN 23 Maart, *Munneke* Baudina, Newc.; *de Groot* Drie Gezusters, Osterrisöer.

HELVOET 22 Maart, *Vonk* Vier Gebroeders, Bat.; *Heijkoop* Java Paket, Valparaiso; *de Wilde* Twee Gezusters, Rio de Janeiro.

BRIELLE 22 Maart, *Bagges* de Maas, Lissabon.

BROUWERSHAVEN 22 Maart, *v. d. Waal* S. van Heel, *v. Marion* Maria Diederika, *Harten* Australië en *van Nooijen* Kon. Ned. Yachtclub, v. Batavia n. Rotterdam.

VLISSINGEN 21 Maart, *Smit* Transit, Laguna; — 22 luit. *v. Vreeland* Ned. oorl.-brik Zeehond, Genua; *Blaakhert* Koning Willem III, Akyab; *Hageman* Harmonie, Calcutta; *de Vries* Johanna, Galatz; *Mink* Wilhelmina, Triest; *Bakker qq.* Josine Louise, Messina; *Bakker* Thetis, Genua; *Altona* Hendr. Magrietha, Bordeaux.

SYDNEY 24 Nov., *de Jong* Jan Hendrik, San Francisco.

SURINAME 21 Febr., *van Strijen* de Nijverheid, Clyde.

KONSTANTINOPEL 4 Maart, *de Jonge* Anna Elisab., Triest.

TRIEST 20 Maart, *Hageman* Thetis, Rio de Janeiro; *Prange* Graaf Adolf, Antwerpen.

ROCHEFORT .., *Mets* Verwachting, Amst.

PLYMOUTH 20 Maart, *v. d. Ven* Straat Baly, v. Rott. n. Bat., zijnde lek.

Bij DUNGENESS 23 Maart, *v. d. Wijck* Flora, v. Bat. n. Dordr.

Bij DARTMOUTH 21 Maart, *van Bruggen* Koning en Vaderland, v. Tjilatjap n. Rott.

QUEENSTOWN 29 Maart, *de Vries* Saramacca, Triest; *Evertsz* Drie Aurelia's, Livorno.

LIVERPOOL 21 Maart, *Louws Jr.* Edouard, Gend; *Jansen* Industrie, Ostende.

HAMBURG 22 Maart, *Lever* Cathar. Elisab., Elmshorn; *Mulder* Goede Verwachting, Vegesack; *Kuipers* Twee Gebroeders, Bremen.

SWINEMUNDE 20 Maart, *Krol* Johanna Wilhelmina, Colberg.

TONNINGEN 21 Maart, *Lever* Alberdina, v. Bremen n. Stettin.

Vertrokken.

AMSTERDAM 22 Maart, *Uitermark* Zwaluw, Surin.; *Klein* Marie, Rostock; *Dost* Sietskina, Hamb.; — 24 *Wijnmalen Czn.* Clio, Liverp.; *Bakker* Christine Jacqueline, Stockh.; *Harmsen* Vaarwel, Bremen; — 25 *van der Laan* Jantina Reinderdina, Dantzig; *Bijl* Juliana, Stettin.

TEXEL 24 Maart, *Hollander* Louisa Sophia en *Tunteler* Geertruida, Newc.; — 25 *Smit* van Galen, Bat.

HELVOET 24 Maart, *v. d. Meijden* Hendrik Jan, Bat.

HAMBURG 21 Maart, *Veling* Catharina, Husum.

CUXHAVEN 20 Maart, *Bakker* Arentina Jacoba, Dundee.

BREMERHAVEN 21 Maart, *Wijkmeijer* Anna, Newc.

TONNINGEN 20 Maart, *Zwart* Anna Margaretha, Londen; *Douwes* Clasina Maria, België.

In lading.

LONDEN 22 Maart, *Dijkstra* Geertina Harmina, Harburg.

GRONINGEN, 27 Maart. Binnengekomen de nieuwgebouwde schoener Willem Cornelis, groot p. m. 90 last, kapit. *J. Konter*, van Schiermonnikoog, gebouwd bij den heer *A. W. Hooites*, te Hoogezand.

ZOUTKAMP, 25 Maart. Binnengekomen *Huges* Johan Gerard, van Noorwegen.

OOSTMAHORN, 26 Maart. Ter reede gearriveerd den 22sten, *Visser* de Vrouw Luppina, v. Leer; — 23 *Bakker* Zwaantina, v. Hamb., beide n. Harlingen; — 24 *Blouw* Geziena, v. Newc. n. Gron.

Vertrokken den 23sten, *Alberts* de 2 Gebroeders, n. Hamb.; — 24 *Kruisinga* de Vrouw Reina, n. Bremerhaven, beide v. Muiden; — 25 *Datema* Magrietha Henderika, Londen; *Mulder* Geertruida Lammechina, beide v. Groningen.

Zeilklaar den 25sten, *Dik* Apollos.

Gepraaid den 20 Jan., op de hoogte van Kaap de Goede Hoop, *Stapert* Admiraal de Ruiter, v. Bat. n. Amst. — Den 22 Febr., *van Loon* Johanna Cath., v. Genua n. Newyork, alles wel aan boord. — Den 6 Maart, op 40° 13′ N.Br., 12° 35′ W.L., *des Ruelles* Trijntje Fenna, v. Bat. n. Schiedam. — Den 8 Maart, op de gronden, *Dijkema* Burg. Hoffman, v. Passaroeang n. Rott. — Den 9 Maart, op 49° 35′ N.Br., 7° 21′ W.L., *de Ruiter* Cadzandria, v. Haïti n. Rott. — Den 14 Maart, op 49° 46′ N.Br., 4° 20′ W.L., *Zoetelief qq.* Raphaël, v. Amsterd. n. Curaçao. — Den 15 Maart, op 49° 45′ N.Br., 4° 22′ W.L., *de Haas* Minister van Hall, v. Amst. n. Bat. — Den 20 Maart, bij Bevesier, *de Boer* Jan van Galen, v. Rott. n. Kaap de Goede Hoop.

GIBRALTAR, 12 Maart. Het schip St. Willebrordus, kapit. *Boekhoudt*, van Antwerpen naar Konstantinopel, alhier binnengeloopen, heeft de verschansingen en de rusten verloren en meer andere schade bekomen.

MEMEL, 17 Maart. Onder meer andere schepen, is het schip Wubbina Venema, kapit. *Gort*, van hier naar Antwerpen, in het ijs vastgeraakt; eene stoomboot, ter adsistentie derwaarts afgezonden, was teruggekomen, hebbende wegens het vaste ijs geene hulp kunnen verleenen.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

VLIE 24 Maart, *Knol* Catharina, Dantzig; *de Boer* Johannes, Christiansand; *de Jonge* Roelfina, Osterrisoer; *de Groot* 3 Gezusters, Laurvig.

HELVOET 25 Maart, *Bakker* Mina en Willem, Landscrona; — 26 *v. d. Wijck* Flora, Batavia.

LONDEN 24 Maart, *Visser* Catharina, Havana; *Mooi* Geertje, Seville; *Tolner* Zeemeeuw, Nantes; *Popken* Joh. en Louisa, Boston.

Bij DEAL 22 Maart, *Pekelder* Catharina, v. Lissab. n. Hamb.

Bij GOODWINSAND 22 Maart, *Besseling* Elsiena, Livorno.

Bij DUNGENESS 20 Maart, *den Breems* Trekvogel, Messina.

Bij BRIGHTON .., *Middel* St. Vitus, v. Triest n. Hamb.

Bij WIGHT 24 Maart, *Doornbos Borchers* Adolf v. Nassau, Bat. n. Amst.

Bij GOUDSTAART 20 Maart, *Duintjer* Friso, v. Livorno n. Amst.

Bij FALMOUTH 19 Maart, *v. d. Weijden* Ardina, v. Malta n. Hamb.

NEWRY 21 Maart, *Schaap* Jan Jacob, Rott.

CARDIFF 22 Maart, *Coerkamp* Eersteling, Amst.

DUBLIN 22 Maart, *van Deest* Jacobus, Rott.

LEITH 22 Maart, *Ruiten* Verwachting, Harl.

NORTH SHIELDS 21 Maart, *Loman* Zeldenrust, Zwolle; — 22 *Vos* Catharina, Harl.

DUINKERKEN 23 Maart, *v. d. Laan* Jacoba Alida, Seville.

St. NAZAIRE 21 Maart, *Boon* Arendina Roelfina, Amst.

IBRAÏLA 7 Maart, *Boon* Jantina, Konst.

SYRA 9 Maart, *Mulder* Jonge Hendrik, Amst.

Vertrokken.

TEXEL 25 Maart, *Kwint* Hendrika Gesina, Triëst; *Kok* Elisab. Gravelaar, Napels; *Fokkes* Marseille, Marseille; *Kolk* Jonge Boll, Nantes; *Gruppelaar* Stad Goor, Dundee.

HELVOET 25 Maart, *Klok* Riga, St. Thomas; *Cremer* Mentor, Philadelphia, *Potjewijd* Afina, Newcastle; *Wessels* Elisabeth Machtelina, avontuur.

BRIELLE 25 Maart, *Peper* Fennechiena, Newc.; *Kuiper* Engelina Petronella, id.; *Meijer* Alida Margaretha, id.

ANTWERPEN 25 Maart, *Karst* Roelfina, Lubeck; *Harding* Alida, Rostock; *Munneke* Margina Gezina, Koppenh.; *Flik* Geerdina Beerta, Bergen; *Deddes* Alberdina, Liverp.

GRAVESEND 24 Maart, *Vlas* Marianne, Koningsb.

LIVERPOOL 22 Maart, *v. d. Lei* Albert v. Panhuis, St. Andero.

CHARLESTOWN 21 Maart, *Bakker* Jonge Lieffert, Bergen.

NORTH SHIELDS 21 Maart, *Flik* Gebroeders, Calcutta.

Zeilklaar.

LONDEN 22 Maart, *v. Groenenberg* Oncko en Johan, Livorno.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 21sten tot en met den 27sten Maart 1856 zijn te *Groningen* geboren 17 zoons en 12 dochters; gehuwd 2 paren; overleden 18 ouden en 9 jongen.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.

AMSTERDAM, 25 *Maart.* Tarwe bij gerijven onveranderd; 127, 129 ℔ witb. Pools. *f* 610, *f* 625; 131 ℔ b. dito *f* 625; 127 ℔ o. Anclammer *f* 485; 132 ℔ n. Geld. *f* 465, *f* 470; 130 ℔ dito *f* 460; 129 ℔ dito *f* 440; 127 ℔ n. Norder *f* 405; 121 ℔ n. Vries. *f* 375 aan de Zaan. — Rogge flaauw en met weinig handel; 123 ℔ Amerik. *f* 365; 120, 121 Pruis. *f* 360, *f* 364; 123 ℔ n. Inl. *f* 324; 116 ℔ dito *f* 297; 117 ℔ dito *f* 290; 146, 147 ℔ dito *f* 315, *f* 325; 122 ℔ n. Engelsche *f* 310. — Gerst iets lager, 96, 98, 100 ℔ Gron. Winter *f* 182, *f* 186, *f* 190 aan de molen; 96, 97 ℔ dito *f* 180, *f* 182 alhier.

Koolzaad onveranderd; op 9 vat in Sept. en Oct. 73¾ p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering williger; op 6/w. *f* 53,50; vlieg. *f* 52; Mei *f* 48,75 a *f* 49; Sept. *f* 41,50 a *f* 41,75; Oct., Nov. en Dec. *f* 41,25 a *f* 41,50. — Lijnolie vast; op 6/w. *f* 36,25; vlieg. *f* 35; April en Mei *f* 34,75 a *f* 35; Sept. en Oct. *f* 32,25 a *f* 32,50; Nov. en Dec. *f* 32 a *f* 32,25 — Hennepolie op 6/w. *f* 49,25; vlieg. *f* 48. — Raapkoeken *f* 106 a *f* 110. — Lijnkoeken *f* 12 a *f* 15.

Van den 26sten. Heden is Koolzaad op 9 vaten olie, te leveren in April, a 97½ p. vl. en in Oct. en Nov. 73¾ p. vl. gedaan.

ROTTERDAM, 25 *Maart.* Tarwe: 158 ℔ Jar. Bovenl. *f* 440; 160 ℔ Bovenl. *f* 440. Rogge: 142 ℔ Libau *f* 362. Gerst: 126 ℔ N. fijne Deensche *f* 208 kont., *f* 210 6/w. Boekweit: Oostvriesche Veen *f* 255. Lijnzaad: 110, 111 ℔ Riga Steppen *f* 350.

LONDEN, 24 *Maart.* Van inl. Tarwe was heden eene matige hoeveelheid ter markt; eenige der beste monsters werden tot 3 sh. prijsverlaging geplaatst; van de geringere soorten werd een gedeelte 4 sh. lager geplaatst en het overige bleef onverkocht. In vreemde ging weinig om; de koersen van oude waar zijn nominaal onveranderd; nieuwe moet 2 sh. lager worden genoteerd. Alle overige graansoorten gingen tot de notering van verleden week niet dan tragelijk van de hand.

Van den 26sten. Granen onveranderd, flaauw, bij weinig affaire.

VEEMARKTEN.

LONDEN, 24 *Maart.* De aanvoeren van horenvee en schapen van het vasteland gedurende de afgeloopene week waren zeer gering. Bij het tolkantoor zijn aangegeven: 686 ossen, 83 kalveren en 34 schapen. De voorraad runderen ter markt van heden was zeer gering, zijnde er niet meer ter markt geweest dan 3000 stuks. De stemming was daardoor vast, zoodat een klein avans op de vorige prijzen bedongen werd. Ook waren er niet veel schapen ter markt, zijnde omstreeks 17000 stuks. De vraag naar lammeren was beperkt, en de prijzen van j.l. Vrijdag werden naauwelijks bedongen. In kalveren en varkens was geen verandering.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 26 *Maart.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 63 1/16, 63 3/16, 63 1/16; Dito Dito 3 pCt. 75 9/16, 75⅝; Dito Dito 4 pCt. 93 5/16, 93⅜; O. I. Leening 4 pCt. 93; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 90½. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 51⅝, 51¾. — SPANJE, Onb. Stukken 1¼ pCt. 24¾, 24⅞, 24¾; Dito Binnenlandsche à 6/m. 3 pCt. 39¾, 39⅞, 39 13/16; Coupons-Bewijzen 5 11/16, 5 13/16; Amort. Schuld 7¼, 7⅜, 7⅜. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 45 9/16, 45⅝, 45 9/16. — RUSLAND, Oblig. bij *Hope* en *Co.* 1798 en 1816 5 pCt. 101¼, 101⅝, 101½; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 101⅞; Certific. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 88⅝; Dito 4½ pCt. 92½; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 80 3/16, 80¼; 5 pCt. N. Russen bij *Stieglitz* 89 1/16; Dito 1855 90 1/16, 3/16, 1/16.

OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 80 7/16, 80⅝, 80 9/16; Dito Nationale 5 pCt. 80⅞, 81 1/16, 81; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 41¼, 41¼, 41⅝; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 41¼, 41¾, 41⅝; Dito Nieuwe en Dito 1854 5 pCt. 86¼, 86½, 86¼; Oostenr. Credit Anstalt *f* 222; Oostenr. Bank-Act. *f* 1280; N. Weener Loten v. 250 fl. 1854 *f* 336; Mexik. 19½, 9/16; Dito Onb. 19 7/16, ½; Gren. 20⅞; Dito Onb. 20¾; Dito Uitg. 6⅞; Ecuador 3 11/16; Dito Onbep. 3 11/16; Dito Nieuwe 14⅜, ¼; Grieken Onb. 4 13/16, 14/16; 5 pCt. Thes. Amst. 102, ¼.

Bij eenige affaire in Holl. 2½ pCt., Oostenr. en Spaansche fondsen, vertoonde de markt over het algemeen eenige meerdere vastheid.

Koers van het Geld: Beleen. 4½; Prolong. 4½; Disc. 4 pCt.

Laatste prijzen te 5 uur: Integralen 63 1/16; Spaansche 1¼ pCt. 24¾ a 13/16; Binnenl. 3 pCt. 39 13/16 a ⅞; Metall. 5 pCt. 80 9/16.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Bevallen van twee welgeschapen MEISJES A STARKE, Echtgenoot van

E. JUIT,
Horlogiemaker.

GRONINGEN, 22 Maart 1856.

*** Bevallen van eenen ZOON H. K. KNOL, Echtgenoot van

W. C. SMIT,
Pelmolenaar.

GRONINGEN, 25 Maart 1856.

*** TOLBERT, 26 Maart 1856. Heden beviel van eene DOCHTER en eenen ZOON, mijne geliefde Echtgenoot A. L. MEIJER.

E. VAN BOLHUIS,
Predikant.

Eenige kennisgeving.

*** SCHEEMDA, 23 Maart 1856. Heden avond te 10 uur ontsliep mijn dierbare Echtgenoot, KASPER EMO SMID, in den ouderdom van bijna 71 jaren, na eene echtvereeniging van circa 46 jaren, mij nalatende negen Kinderen, die, met de twee aangehuwde, het smartelijk verlies van den zoo zorgdragenden Man en Vader met mij beweenen.

LEA E. BÖDEKER,
Wedw. K. E. SMID.

De Affaire blijft, onder aanbeveling, continueren.

*** Overleden den 6den Januarij op de kust van *Guinea*, mijn Echtgenoot C. H. KASSEN, Timmermansbaas op het Schip *de Eendragt.*

JOHANNA VAN DER KAA,
Weduwe C. H. KASSEN.

AMSTERDAM, 25 Maart 1856.

*** Heden overleed, na een langdurig en smartvol doch geduldig lijden, mijn waarde Echtgenoot CRISTOFFER VAN ELMPT, in den ouderdom van zeventig jaren, waarvan ik bijna drieënveertig jaren in eenen gelukkigen echt met hem heb mogen leven. Allen, die den Overledene in zijn werkzaam en hulpvaardig leven gekend hebben, zullen met mij, mijne Kinderen en Behuwdkinderen dit verlies betreuren.

GRONINGEN, 26 Maart 1856.

Wedw. C. VAN ELMPT—BARTLEAU.

*** Nog treurende over vroegere verliezen, werd ons Ouderhart op nieuw diep gewond, doordien het den Alwijze behaagde, heden morgen te 8¼ uur van ons tot zich te nemen ons innig geliefd jongste Dochtertje HENRIËTTA MARIA, in den jeugdigen leeftijd van 3 jaren en 10 maanden.

GRONINGEN, 26 Maart 1856.

J. BLOUW.
H. C. BLOUW—VALKEMA.

Eenige kennisgeving.

*** Bij **H. GEERTSEMA, JR.**, zijn gedrukt en te bekomen:

1. BESLUIT tot heffing en **VERORDENING op de invordering**, wegens de **belasting** op den **Wijn** en de **Sterke Dranken**, Enz., 10 Cts.

2. Reglementaire Bepalingen, Enz., 20 Cts.

3. Instructie voor de **Ambtenaren**, Enz., 10 Cts.

4. Administrative Voorschriften, Enz., 5 Cts.

Al deze Stukken treden met den 1sten April a.s. in werking.

En debiteert met succes: **WANTAFEL**, om op eene eenvoudige manier te **berekenen**, hoe veel **kannen vocht** nog in een **aangebroken Vat voorhanden zijn**, ... 25 Cts.

*** **G. T. N. SURINGAR**, te *Leeuwarden*, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

ORATIO de Linguae Litterarumque Latinarum studio hoc tempore non negligendo, quam habuit ***CORNELIUS MARINUS FRANCKEN*** die VII M. FEBRUARII ANNI MDCCCLVI, quum in ACADEMIA GRONINGANA litterarum humaniorum et philosophiae theoreticae professionem solenni ritu susciperet. Prijs 60 Cent.

*** Door de ERVEN **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, is verkrijgbaar gesteld:

NOTA'S

VAN DEN HEER

COMMISSARIS DES KONINGS

IN DE PROVINCIE GRONINGEN; —
BENEVENS: **DE VERBETERING** VAN DE

Kanalen in deze Provincie,

IN VERBAND BESCHOUWD MET DE PLANNEN
IN DIE NOTA'S VERVAT,
DOOR
G. A. VENEMA, *Lid v. d. Staten der Provincie Groningen.*
PRIJS *f* **0 — 40.**

Door genoemde Uitgevers wordt met succes gedebiteerd:

De Katholieke
EN
Protestantsche Natiën

ONDERLING VERGELEKEN
UIT HET DRIELEDIG OOGPUNT VAN
Welvaren, Verlichting en Zedelijkheid.
DOOR
NAPOLÉON ROUSSEL.
Met eene Voorrede van
Prof. P. HOFSTEDE DE GROOT.
2 Deelen. Prijs *f* 7.00.

Aan den Haard.

Geschiedenissen uit het dagelijksche leven,
FRANZ HOFFMANN
NAVERTELD
DOOR
J. J. A. GOEVERNEUR.
PRIJS *f* 1,50.

EEN
DRENTHSCH GEMEENTE-ASSESSOR
MET ZIJNE
TWEE NEVEN
OP REIS NAAR
Amsterdam,
in 't voorjaar van 1848,
TWEE DEELEN, gr. 8vo, met PLATEN.
Prijs [*f* 8—50] ***f* 6—00.**

DE WET
BETREFFENDE
MINDERJARIGHEID EN VOOGDIJ
opgehelderd door **Practische Aanmerkingen;**
een Handboekje voor Voogden en Toeziende Voogden.
PRIJS *f* 0,50.

De SCHULDEISCHERS van den Gefailleerden **B. POLAK** worden bij deze opgeroepen, om op DINGSDAG den 8sten April e.k., des voormiddags te 10 uur, te verschijnen in de REGTSZAAL der REGTBANK te *Groningen*, als wanneer de **tweede bijeenkomst** zal plaats hebben ten vervolge der VERIFICATIE der SCHULDVORDERINGEN.

De Curator:
Mr. A. PAEHLIG.

*** De ondergeteekenden, **CONCESSIONARISSEN** ter daarstelling van de **NOORDWILLEMSVAART (Kanaal** tusschen ***Assen*** en ***Groningen*)**, *adverteren*, dat de **DEELNEMING** in het daarvoor op te rigten **VENNOOTSCHAP** geopend is in de Provinciën *GRONINGEN* en *DRENTHE*, ten KANTORE van de Heeren:

J. VAN DAM en ZOON,	te	*Groningen.*
J. C. VAN HASSELT,	»	»
J. A. VAN HASSELT,	»	»
J. HOMAN,	»	»
HUND en Co.,	»	»
G. LANDWEER en ZOON,	»	»
K. MESDAG en ZONEN,	»	»
MONCHY en Co.,	»	»
W. T. UNIA VAN NAERSSEN,	»	»
U. REINDERS,	»	»
J. SLOT,	»	»
G. J. en A. E. GROENEVELD,	»	*Winschoten.*
E. A. SMIDT en ZOON,	»	*Assen.*
A. MENNINGA,	»	»
H. ROELINK, ABR.Z.,	»	*Meppel.*

Dat aldaar tevens de PROSPECTUSSEN zijn te bekomen. De deelneming wordt **gesloten** den **15**den **April e.k.,** of zoo veel vroeger, als Concessionarissen bekend is dat voor het vereischte getal Aandeelen is ingeteekend.

De kosten van aanleg van dit Kanaal zullen in geen geval ***f* 500.000** te boven gaan; door het Rijk, de betrokkene Provinciën en Steden zijn daartoe ***f* 300.000** subsidiën verstrekt; ter verkrijging van het nog ontbrekende Kapitaal wordt eene NAMELOOZE VENNOOTSCHAP voorgesteld, met een Kapitaal van ***f* 200.000**, in VIERHONDERD AANDEELEN van ***f* 500.**

Door den aanleg van dit Kanaal wordt eene nieuwe verbinding daargesteld tusschen *Groningen*, *Drenthe*, de *Overijsselsche* en *Geldersche Rivieren*, en de *Zuiderzee.*

GRONINGEN, 18 Maart 1856.

De Concessionarissen:
J. W. C. VAN ITTERSUM.
J. W. QUINTUS.
U. G. SCHILTHUIS, J.ZN.
P. W. ALSTORPHIUS GREVELINK.
H. VOS.
H. C. CARSTEN.

Bij Acte, den 26sten Februarij 1856 verleden voor Mr. W. LAMAN TRIP, Notaris te *Groningen*, is tusschen den Heer **MATTHEUS LA GRO**, *Koopman*, en Mejuffer **JOHANNA LA GRO**, zonder beroep, beide wonende te *Groningen*, aangegaan een **VENNOOTSCHAP**, onder de FIRMA van **M.** en **J. LA GRO** in **COMPAGNIE**, tot het voor gemeenschappelijke rekening en risico drijven van de NEGOTIE in GALANTERIËN en van alles wat tot die Negotie betrekking heeft, *voor den tijd van* 6 *jaren*, aanvang genomen hebbende den 1sten Januarij j.l., met verlenging telken male voor 2 jaren, bij niet opzegging van een' der Vennooten, welke beide geregtigd zijn de Firma te teekenen, doch uitsluitend voor zaken de Vennootschap betreffende.

Op alle MARKTDAGS-VOORMIDDAGEN gedurende de volgende maand April, tusschen 10 en 12 uur, zijn bij den Commissaris Jhr. Mr. T. J. VAN IDDEKINGE, te *Groningen*, de **dividenda** van den WINSUMER STRAATWEG, loopende van den 1sten Maart tot ultimo December 1855, gearresteerd over dat termijn ad *f* **26—70**, tegen u i t w i s s e l i n g der C o u p o n s over genoemd jaar, **verkrijgbaar.**

De Commissarissen:
SICHTERMAN VAN DE BRAKE.
T. J. VAN IDDEKINGE.
J. KEIZER.

ONDERLINGE

Brandwaarborg-Maatschappij.

De DIRECTIE der **ONDERLINGE BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ**, opgerigt door de ASSURANTIE-COMPAGNIE voor ZEESCHADEN te *Sappemeer*, brengt ter kennis der DEELHEBBERS in voorschreven Maatschappij, dat de **REKENING** en **VERANTWOORDING** over het jaar **1855**, in gevolge art. 22 van het Reglement, aan COMMISSARISSEN en GECOMMITTEERDE LEDEN afgelegd, gedurende **eene maand** na heden, in het GEMEENTEHUIS alhier, ter inzage van de belanghebbenden zal liggen, en wordt den DEELHEBBERS aanbevolen, hun PAND, of PANDEN op naam der tegenwoordige Eigenaren te doen overteekenen, en verder diegene verwittigd, welke in deze Maatschappij verkiezen deel te nemen (**uitgezonderd** MOLENS, BRANDERIJEN en OBJECTEN die aan buitengewoon gevaar onderhevig zijn), dat zij zich deswege kunnen vervoegen bij den DIRECTEUR te *Sappemeer*, of bij een' der navolgende CORRESPONDENTEN, als:

De Heer S. MEIHUIZEN, te *Groningen*.
» H. H. DE HAAN, te *Hellum*.
» S. REINDERS, te *Noordbroek*.
» K. VENEMA, te *Veendam*.
» E. J. GROEN, te *Weiwerd*.

SAPPEMEER, 25 Maart 1856.

R. MEIHUIZEN, *Directeur*.

De **POSTWAGEN** naar **Veendam** vertrekt met den **eersten April** des morgens te **6½ uur** van **Groningen**, voor het **Logement** *DE ZWAAN*, in de Oosterstraat.

J. A. HEIKENS, *Ondernemer*.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op **HEDEN AVOND** te 7 uur, ten Huize van den Logementhouder J. BRUINS, buiten de Apoort te *Groningen*, voor één Saizoen publiek worden verhuurd:

Ongeveer 28 Bunders best LAND, gelegen aan den *Horenschen Dijk*, toebehoorende aan den Heer H. C. REINDERS; ongeveer 2 B. LAND, mede aldaar gelegen, toebehoorende aan de Erven T. VAN DUINEN, en ongeveer 6 B. best GROENLAND, gelegen aan den Straatweg buiten de Kranepoort, toebehoorende aan den Heer A. HESSELINK; alles in Perceelen, om te Hooijen, te Weiden en te Bouwen; — **voorts**: ongeveer 3 B. LAND, om te Weiden, gelegen aan den *Hoornschendijk*, bij de Zaagmolen, toebehoorende aan den Heer D. HESSELINK.

Boeldag.

Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op ZATURDAG den 26sten April 1856, des voormiddags te 10 uur, ten verzoeke van en aan de Boerenplaats bewoond door IZAAK BOLHUIS, op de *Euvelgunne*, publiek worden verkocht:

Ongeveer 20 stuks HORENVEE, 2 PAARDEN, 1 KORREWAGEN, 2 BOERENWAGENS, PLOEG, EIDEN en verdere **BOEREN-**, **MELK-** en **KERNGEREEDSCHAPPEN**, een best EIKENHOUTEN KABINET en hetgeen meer zal worden gepresenteerd.

Op Maandag den 31sten Maart

e.k., des voormiddags te 10 uur en verv., zal, vóór en in de Behuizing, Oostzijde in de Nieuwe Ebbingestraat te *Groningen*, door den Heer B. VAN BOLHUIS bewoond, publiek worden verkocht:

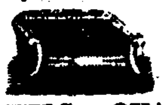

Eene groote partij zeer nette **MEUBELEN**, bestaande o. a. in: MAHONIEHOUTEN KABINET, DITO SECRETAIRE, 3 DITO PENANTTAFELS, OVALE en RONDE TAFELS, CANAPÉ, briljante ORGELKLOK, SPEELKLOK met CHINESCHE KAST, 2 HALVE KASTKLOKKEN, EIKENH. BUREAU met BOVENSTUK, DITO GLADMANGEL en LINNENPERS, KOOK- en ANDERE KAGCHELS, **GOUD en ZILVER**, nieuwe **WINKELKAST**, STOELEN met TRIJPEN ZITTINGS, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, diverse TAPIJTEN, KLEEDEN, ENZ., LINNENGOED, BEDDEGOED, KOPER, TIN, BLIK en hetgeen verder te bezien zal zijn op Zaturdag bevorens van 2—5 uur.

Mr J. H. GEERTSEMA, C.z.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zal, op MAANDAG den 31sten Maart e.k., des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein TIDDENS, in de *Korenbeurs* te *Groningen*, publiek ter verkoop worden aangeboden:

Het KOFSCHIP *LUDOLF THEODORUS*, met al deszelfs OPGOED en TOEBEHOOREN, gemeten op 139 Tonnen, in de *Nederlanden* te huis behoorende, in 1841 nieuws van de Werf gehaald, bevaren door den Kapitein S. C. T. OLDENDORP, en liggende in de Noorderhaven te *Groningen*.

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij den Heer H. J. LIMBORGH, te *Groningen*.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DINGSDAG den 1sten April e.k., des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein E. H. AALFS, voor de Ebbingepoort te *Groningen*, voor *één Saizoen* publiek worden verhuurd:

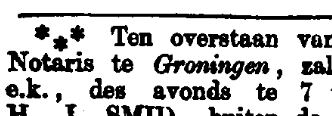

Ongeveer 4½ B. (of 9 Grazen) **GROENLAND**, gelegen aan den Korreweg, buiten de Ebbingepoort te *Groningen*, en zulks in *drie* perceelen, *één* om te Hooijen of te Weiden en *twee* om te Weiden; toebehoorende aan den Heer F. RINSMA.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zal, op WOENSDAG den 2den April e.k., des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein H. J. SMID, buiten de Apoort te *Groningen*, publiek ter verkoop worden aangeboden:

Het **TJALKSCHIP** ***AALTJE***, met al deszelfs OPGOED en TOEBEHOOREN, gemeten op 50 Tonnen, ongeveer 12 jaren oud, bevaren door Kapitein H. BOS en liggende buiten de Apoort te *Groningen*.

Nadere inlichtingen te verkrijgen ten Kantore van den Notaris.

Vrijdag den 4den April 1856,

des voormiddags te 11 uur, zal, vóór en in den Stal van wijlen den Heer Dr. W. VERSCHUIR, in de Pelsterstraat te *Groningen*, publiek worden verkocht:

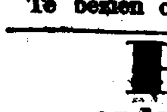

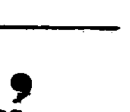

1 Span BLAAUWBLESRUINPAARDEN, oud 6 jaren, 2 WAGENS, 3 CHAISEN, waaronder 1 BEUGELCHAIS, GEREIDEN, HOOFDSTELLEN, STALGEREEDSCHAPPEN, ENZ.

Te bezien op den Verkoopdag van 9—11 uur.

Houtveiling,

onder werkelijke Houtkoopers,

op ZATURDAG den 29sten Maart 1856, des voormiddags te 11 uur, bij W. KRUISINGA, Logementhouder te *Winneweer*, van eene partij JUFFERS, KOLDERS, SPARHOUTEN, ELLINGS, VUREN en GREENEN BALKEN, alsmede van eene aanzienlijke hoeveelheid GEZAAGDE HOUTWAREN.

MAXIM. PH. WENNIGER, *Nots.*

VOORJAARS-HOUTVEILING

te *Appingedam*,

ONDER WERKELIJKE HOUTKOOPERS,

op ZATURDAG den 29sten Maart 1856, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van de Wedw. W. K. BOS, van pl. m. 1600 MAATS en OVERM. VR. BALKEN, aangevoerd uit de Havens *Frederikstad*, *Laurwig* en *Ostersoër*; alsmede eene aanzienlijke partij OSTERRISOERSCHE JUFFERS (waaronder vele lange lengten), voorts ELLENS, KOLDERS, EIKEN STOLPEN, DEELEN, STEIT. GR. BALKEN, ENZ.

Mr. S. REIJNDERS, *Notaris*.

*** De Notaris **J. PICCARDT**, te *Hoogezand*, zal, ten verzoeke van H. SNEIDERMAN, op MAANDAG den 31sten dezer, des avonds te 6 uur, ten Huize van K. J. NEVEN, te *Hoogezand*, publiek te koop presenteren:

Eene BEHUIZING en SCHUUR, get. lett. E, no. 11, waarin 3 WOONKAMERS, ruime TIMMERMANSWINKEL en WERKPLAATS, KELDER en REGENBAK, — met het ERF en den TUIN, zamen groot 0.04.10 Ellen, staande en gelegen te *Hoogezand*, Zuidzijde, Stadsgrond.

Op Woensdag den 2den April

1856, des namiddags te één uur, zullen, ten verzoeke en ten Woonhuize van den Landgebruiker M. K. MENNINGA, op de *Vennen* onder *Termunten*, door den Deurwaarder **H. J. VAN DIJK**, te *Scheemda*, in het openbaar worden verkocht:

Zes PAARDEN, waaronder twee **VEULDE MERRIEN**, 17 KOEBEESTEN en een dragend VARKEN, met hetgeen meer te verkoopen is.

Boeldag.

Op WOENSDAG den 2den April 1856, des namiddags te een uur, zal, ten verzoeke en ten Huize van de Weduwe en Erven U. E. MARRENGA, te *Wierhuizen*, Gemeente *Eenrum*, publiek, op gewoon Crediet, worden verkocht:

Het geheel aldaar aanwezig **BOERENBESLAG** en verdere **HUISMOBILIA**, als: 7 PAARDEN, waaronder 3 mak bereden Zwarte Merriepaarden, 20 stuks RUNDVEE, 1 KAPWAGEN, nieuwe KAPCHAIS, gewone CHAIS, BOERENWAGENS, WIPKARREN, PLOEGEN, EGGEN, 1 LOOIKE, KINDERWAGENTJE en WAGENKRET, LANDROL, DORSCHBLOK en eene groote partij STROO; voorts de KERN- en MELKGEREEDSCHAPPEN, HUISMEUBELEN, BEDDE- GOEDEREN, KOPER- en TINGOEDEREN, GLAS- en AARDEWERK en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

Het **KOEKHAKKEN** wordt op dezen Boeldag **niet gedoogd**.

Mr. H. VAN BOLHUIS, *Notaris en Procureur*.

Op Vrijdag den 4den April

1856, des namiddags te één uur, zullen, ten verzoeke en aan de Woning van C. BETKE, te *Borgsweer*, onder *Termunten*, door den Deurwaarder H. J. VAN DIJK, te *Scheemda*, in het openbaar worden verkocht:

Twee KOEBEESTEN, KERN- en MELKGEREEDSCHAP, twee KABINETTEN, STOELEN, TAFELS, SPIEGELS, TIN, KOPER, HOUT- en AARDEWERK, BEDDEN met TOEBEHOOREN, en wat meer ter verkoop voorhanden is.

TEN KANTORE VAN

I. EN J. Oppenheim

(*Boekdrukkers en Papierhandelaars aan de Noorderhaven*) zijn nog voor de **329ste STAATS-LOTERIJ geheele en gedeelten** van **LOTEN** in **Koop** en **Huur**, volgens *Prijs-courant*, te bekomen.

NB. De Trekking begint e.k. MAANDAG den 31sten dezer.

Bij E. Dommering, B.z.,

in de Steentilstraat,

is te bekomen: de 4 Ned. ℔ grof **ROGGENBROOD** à 41 Ct.; **KOMMIESBROOD** de zes oncen 10 Ct.; **ZWAARSCHBROOD** 1 Ned. ℔ 16 Cent.

Gevraagd, in eene **KRUIDENIERS-** en **TABAKSAFFAIRE**: een **TWEEDE BEDIENDE** of **LEERLING**, om dadelijk of om Mei in dienst te treden. Te bevragen bij den ondergeteekende. *Brieven franko.*

H. K. BROUWER VERSTEEGH.

Tegen hoog loon,

kunnen nog dadelijk **2 BLIKSLAGERSKNECHTEN** geplaatst worden bij

W. KOETS, O. Boteringestraat.

OP EEN KANTOOR TER DEZER STEDE

worden gevraagd:

een of twee Jongelieden,

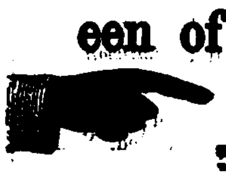

eene **duidelijke, vlugge hand schrijvende.** Adres letter M, bij den Boekhandelaar H. R. ROELFSEMA, in de Oude Boteringestraat.

FRIESCHE STOOMBOOT-REEDERIJ.

DAGELIJKSCHE STOOMVAART

EN

DILIGENCE-DIENST

TUSSCHEN

Amsterdam, de Lemmer, Sneek, Leeuwarden en Groningen

EN VICE VERSA,

om nog denzelfden dag van vertrek aldaar aan te komen.

Opening der Vaart van Amsterdam, op Dingsdag den 1sten April 1856.

Het snelvarende IJzeren Stoomschip ***FLEVO*** vertrekt *dagelijks* van **Amsterdam** des ochtends te 10½ uur, onmiddellijk na aankomst van den eersten Spoortrein der RIJN-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ, de Reizigers van **Rotterdam, Gouda, Arnhem, Utrecht** enz. aanbrengende.

Aan het Station staan van de Directie OMNIBUSSEN gereed, om de Reizigers naar de Boot te voeren.

Bij de aankomst aan **de Lemmer** worden de Reizigers met de Diligences van de Heeren VAN GEND & LOOS naar **Sneek, Leeuwarden** en **Groningen** vervorderd, op welke plaatsen zij in den loop van den dag en in laatstgemelde vóór 12 uur des avonds aankomen. Omgekeerd vertrekken voornoemde Diligences iederen dag des ochtends te 5½ uur van **Groningen**, te 11 uur van **Leeuwarden** en te 1 uur van **Sneek**, om zich te 3 uur aan **de Lemmer** te bevinden, en de Reizigers op de *FLEVO*, welke dadelijk na aankomst vertrekt, te brengen. Dat vertrek zal men trachten tijdig genoeg te doen plaats hebben, om bij aankomst der Boot te **Amsterdam**, van den laatsten trein der HOLLANDSCHE SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ gebruik te kunnen maken.

Door deze gecombineerde dienst is langs den kortsten waterweg eene belangrijke gemeenschap met de Provincie **Friesland, Groningen** en ook met **Oost-Friesland** en **Hannover** tot stand gebragt. Het zoo bijzonder snelvarende Stoomschip *FLEVO* waarborgt een' spoedigen overtogt te water, en de Diligences van de Heeren VAN GEND & LOOS, met welke Heeren de Reederij zich vereenigd heeft, zullen voor het vervoer te land, als gewoonlijk, weinig te wenschen overlaten.

Dagelijks is er gelegenheid voor Passagiers, om tot een' verminderden vrachtprijs met de Binnen-Stoomboot der Directie van **de Lemmer** naar **Stroobos** en **Groningen** en VICE VERSA te reizen. — Het vertrek van **Groningen** per Barge tot **Stroobos** en verder per Binnenboot vindt plaats iederen avond te 10½ uur.

STOOMVAART

TUSSCHEN

Amsterdam en Harlingen,

met het snelvarende Stoomschip **FRIESLAND**, alsmede in verbinding met de Diligences van de Heeren VAN GEND & LOOS naar *Leeuwarden* en *Groningen*.

VERTREK

van *Amsterdam*: Dingsdags, Donderdags, Zaturdags, des ochtends te 7 uur.
van *Harlingen*: Woensdags, Vrijdags, Zondags, des ochtends te 8 uur.

De TARIEVEN voor REIZIGERS en GOEDEREN zoowel voor **de Lemmer** als **Harlingen** zijn billijk gesteld, en informatiën daaromtrent te bekomen aan al de Kantoren der beide Ondernemingen.

Aan het Kantoor van de Heeren VAN GEND & LOOS, op den Dam te *Amsterdam*, worden evenzeer als aan de Kantoren der STOOMBOOT-REEDERIJ Plaatsen afgegeven en Goederen ter verzending aangenomen, edoch aan eerstgemeld Kantoor niet later dan tot des morgens *half tien uur* voor **de Lemmer** en voor **Harlingen** den avond te voren tot *tien uur*.

Aan het Kantoor der Stoombooten moeten de Goederen een half uur vóór het vertrek der Booten bezorgd zijn.

STOOMVAART

VAN

HARLINGEN NAAR LONDEN.

Het **ENGELSCHE STOOMSCHIP** ***LION***, Kapitein JOHN MANNING, vertrekt geregeld **IEDEREN ZATURDAG, 's morgens vroeg.**

Adres voor GOEDEREN en VEE, bij de Agenten

VAN OPPEN'S ZONEN.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*

Maart 1856.

DAGEN	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
16	772,53	771,24	771,87	-1,0	7,2	3,1		0,48	0,67	O.t.N.	O.t.N.	O.t.N.	helder.	helder.	helder.
17	770,65	768,00	766,34	-0,2	7,6	3,5	0,82	0,54	0,65	„	„	„	„	„	„
18	767,54	764,98	764,37	-1,4	9,1	5,2	0,74	0,51	0,68	O.	O.	O.t.N.	wein. bew.	wein. bew.	„
19	761,95	759,61	759,64	-2,7	9,8	7,6	0,73	0,66	0,70	„	„	O.	bewolkt.	bewolkt.	betrokken.
20	758,66	757,79	757,53	2,5	8,8	6,5	0,84	0,74	max.	O.t.N.	O.t.N.	O.t.N.	betrokken.	betrokken.	regen.
21	756,82	757,92	759,44	4,6	6,6	5,4	max.	0,93	0,93	N.O.t.O.	Z.Z.O.	Z.t.W.	„	„	betrokken.
22	760,45	761,70	762,69	5,2	4,6	3,0	0,90	0,91	0,89	Z.t.W.	W.	W.N.W.	„	„	„

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJBLAD No. 6.

Behoort bij de Groninger Courant van 28 Maart 1856, no. 38.

VERSLAG

VAN DE HANDELINGEN VAN DEN GEMEENTERAAD VAN GRONINGEN EN DER STATEN GENERAAL.

Gemeenteraad van Groningen.

Avondzitting van Zaturdag den 22sten Maart.

Aanwezig de heeren SLOT, TRIP, OUDEMAN, MULLER, VAN ITTERSUM, DOORNBOSCH, VAN HOUTEN, ONNES, DE SITTER, CREMERS, MESDAG, MEIJER, GEERTSEMA, DOMMERING, UPMEIJER, WICHERS, DE LA FAILLE, QUINTUS en VAN IMHOFF.

De volgende zaken komen in behandeling:

1) *Adres, houdende verzoek om subsidie voor een aan te leggen kunstweg van Niezijl over Oldehove, naar de Roode Haan.* Adressanten doen het groote voordeel en gemak, vooral voor het vervoer van granen en vee, uitkomen, dat de aan te leggen weg zal opleveren, deelen als bewijs van hunne belangstelling mede, dat zij persoonlijk, drie in getal, reeds een subsidie van bijna *f* 1200 hebben toegezegd, en verzoeken, dat ook de stad, in het belang van hare in die streken gelegene eigendommen, hunne pogingen door eene geldelijke bijdrage krachtdadig moge ondersteunen. — In handen der poldercommissie gesteld.

2) *Verzoek van* G. GERDES, *stukadoor, om plaatsing op de kiezerslijsten.* — In handen eener commissie gesteld, bestaande uit de heeren CREMERS, DE SITTER en ONNES.

3) *Ontwerp-instructie voor den gemeente-architect.*

Deze instructie wordt thans artikelsgewijze in beraadslaging genomen. Bij art. 1, bepalende, dat de architect geene werkzaamheden voor partikulieren mag op zich nemen dan met bijzondere autorisatie van burg. en weth., verklaart de heer ONNES zich daarmede niet te kunnen vereenigen. Hij gelooft, dat men in deze stad een bouwmeester kan hebben, die zich houdt aan de belangen van de gemeente en tevens in het belang van het publiek werkzaam is. Wil men dit laatste niet toelaten, dan zou het traktement veel hooger gesteld moeten worden. Daarom stelt hij als amendement voor te bepalen »dat de bouwmeester de faculteit hebbe voor partikulieren werkzaam te zijn, wanneer de werkzaamheden voor de gemeente het veroorloven."

De voorzitter wenscht een voorstel te doen in geheel tegenovergestelden zin. Volgens zijn oordeel kan de bouwmeester al zijn tijd best besteden aan de belangen der gemeente. Hij acht het zelfs hoogst gevaarlijk te bepalen, dat burg. en weth. hem zullen kunnen magtigen voor partikulieren werk te verrigten, daar zij moeijelijk dit op den duur zullen kunnen weigeren en de architect zoodoende zijn meesten tijd aan de dienst van het publiek zou besteden. Daarom stelt hij voor eenvoudig te bepalen, dat de architect zich geheel en alleen zal mogen wijden aan de belangen der gemeente.

De heer VAN ITTERSUM wenscht het voorgestelde te behouden. Er kunnen zich omstandigheden voordoen, dat het wenschelijk zou zijn, in het belang van het publiek om het advies en de voorlichting van den architect te vragen. Als voorbeelden wijst spr. op de vertimmering van de Harmonie en de Martinikerk. Met het oog op dergelijke werken wenscht hij aan burg. en weth. de bevoegdheid te hebben gelaten om daartoe magtiging te verleenen. Overigens kan spr. zich niet vereenigen met het denkeeld van den heer ONNES; laat men den architect geheel vrij, dan zou daarvan misbruik kunnen worden gemaakt, ten nadeele van de gemeente.

De heer TRIP zou het hoogst noodlottig achten voor de gemeente, wanneer de architect ook voor partikulieren arbeidde; de ondervinding heeft hem het nadeel er van doen inzien; de gemeente heeft een geheelen bouwmeester noodig. Hij kan er zich echter wel mede vereenigen, dat deze in bijzondere gevallen, waar het 't belang van het geheele publiek geldt, zich bezig houdt met het maken van plannen.

De heer ONNES vreest, dat, wanneer ook de bepaling blijft, het toch hoogst moeijelijk zal zijn voor den architect om zich aan werkzaamheden voor partikulieren te onttrekken. Hij kent eene gemeente, waar eene gelijke bepaling bestaat als hier wordt voorgesteld, en waar toch de architect ook voor anderen werkt, is het dan al niet voor geld, dan toch om eene dienst te doen. De vorige spr. zegt, dat de gemeente een geheelen bouwmeester noodig heeft, maar hij vraagt, hoe zij zich dan toch in den laatsten tijd heeft gered zonder een bouwmeester.

De heer CREMERS ondersteunt het voorstel van den heer ONNES, hoofdzakelijk ook, omdat het toch moeijelijk zal zijn tegen te gaan, dat de architect voor partikulieren bezig is. Hij keurt dit ook goed; de werkzaamheden voor de gemeente laten nog tijd genoeg over, waarin de architect iets anders kan verrigten. Mogt het denkbeeld van den heer ONNES niet genoeg worden ondersteund, dan stelt spr. voor, te bepalen: »De bouwmeester wijdt zich geheel aan de dienst der gemeente en doet geene diensten ten behoeve van anderen, zoodra hem dit door burg. en weth. wordt verboden. Zijne diensten voor partikulieren bepalen zich in allen gevalle tot het ontwerpen van werken."

De heer TRIP antwoordt aan den heer ONNES, dat het op den duur voor de gemeente niet wenschelijk zoude zijn, zoo er geen bouwmeester was. En wat de werkzaamheden betreft, zoo zijn er op dit oogenblik veel meer voorhanden, dan welligt ooit te voren.

De heer DE SITTER is altijd van opinie geweest, dat aan den bouwmeester de vrijheid moet worden gelaten om ook voor partikulieren te werken. De bezwaren evenwel tegen eene onbepaalde vrijheid wogen zoo zwaar bij de commissie, dat hij zich met haar vereenigd heeft om vast te stellen, dat *in den regel* geene bijzondere werkzaamheden door den architect moesten worden verrigt. Daardoor heeft men hem niet de faculteit ontnomen om dit te doen, maar slechts beperkt.

De heer WICHERS ondersteunt het amendement van den heer ONNES. Algemeen wordt geklaagd over den slechten smaak der huizen. Zoo hier nu een goed gemeente-architect komt, dan moet ook die gelegenheid worden aangegrepen om den smaak te kuischen en daartoe van den architect kunnen worden gebruik gemaakt.

De heer DOMMERING is ook voor het amendement van den heer ONNES.

De heer GEERTSEMA gelooft, dat het denkbeeld van den heer ONNES in beginsel eigenlijk geheel overeenkomt met dat der commissie, die ook de partikulieren zooveel mogelijk wilde laten profiteren van de kennis van den architect. Zij vond er evenwel bezwaar in, hem den geheelen dag voor partikulieren te laten werken, uit vrees dat daaronder de werkzaamheden voor de stad zouden kunnen lijden. Zij wilde daarom een correctief en stelde alzoo voor, dat de architect de magtiging zou behoeven van burg. en weth. om voor partikulieren te werken.

De heer VAN IMHOFF is tegen het amendement van den heer CREMERS. De aan te stellen persoon kan daardoor in de meening komen, dat hij in den regel even goed voor partikulieren als voor de stad zou kunnen werkzaam zijn. Komt hij dan hier en bevindt hij het tegendeel, dan zal hij bedrogen uitkomen en zijnen finantiëlen toestand minder vinden dan hij gerekend had.

Art. 1 wordt hierop in omvraag gebragt, zooals het door de commissie is voorgesteld en met 12 tegen 7 stemmen aangenomen. (*Tegen:* de heeren *Dommering*, *Mesdag*, *Quintus*, *Wichers*, *Cremers*, *van Houten* en *Onnes*.)

Hierdoor komen de voorgestelde amendementen te vervallen.

Bij art. 3 wordt eene geringe wijziging van redactie aangenomen.

Art. 4, bepalende, dat de architect verantwoordelijk is voor alle gemeentewerken, onder zijn toezigt tot stand gebragt, geeft tot eenige woordenwisseling aanleiding.

De heer VAN IMHOFF wil die verantwoordelijkheid niet zoover hebben uitgestrekt; hij stelt daarom voor te lezen: De architect is verantwoordelijk voor elk pligtverzuim en elke nalatigheid in het toezigt op het onderhouden, herstellen en vernieuwen van gemeentewerken."

Daar evenwel het oorspronkelijke art. wordt aangenomen met 10 tegen 9 stemmen, vervalt het voorstel van den heer VAN IMHOFF. (*Tegen* het art. stemden: de heeren *Quintus*, *de la Faille*, *Wichers*, *van Imhoff*, *Oudeman*, *Meijer*, *Mesdag* en *de voorzitter*.)

De overige artt. van de instructie worden allen zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen, waarop de geheele instructie wordt goedgekeurd.

Hierop komt in behandeling de verdere conclusie van de commissie, houdende dat een architect voor deze gemeente zal worden aangesteld op eene jaarwedde van minstens *f* 2000.

De heer OUDEMAN verklaart te hebben behoord tot de meerderheid van burg. en weth., die eene jaarwedde van *f* 1600 voldoende rekenen. Die belooning acht hij billijk; mogt later blijken, dat zij niet in verhouding staat tot de werkzaamheden en bekwaamheid van den benoemde, dan kan zij altijd worden verhoogd; dit is gemakkelijker dan het tractement te verminderen. Bovendien acht hij het voorstel zooals het ligt »minstens *f* 2000" te onbepaald.

De heer ONNES moet doen opmerken, dat, nu artikel 1 is aangenomen, hij thans ook het voorstel zal ondersteunen om minstens *f* 2000 tractement te geven.

De heer v. ITTERSUM wil alleen doen opmerken, dat hij geen bezwaar ziet in het onbepaald stellen van het tractement op minstens *f* 2000. Het komt hem toch voor, dat er geene verhooging zal kunnen geschieden dan met goedvinden van den raad.

De heer QUINTUS vraagt, of ook in de oproeping van sollicitanten zal worden gezegd, dat de jaarwedde minstens *f* 2000 is. Hij zou dit moeten afkeuren; het zoude aanleiding geven tot marchanderen; daarom wil hij het tractement thans liever op *f* 2000 hebben gesteld.

De heer DE LA FAILLE is juist voor dat onbepaalde ook in de oproeping, ten einde diegenen uit te lokken, die misschien niet zouden opkomen, als vast *f* 2000 als jaarwedde werd gesteld.

De heer CREMERS verklaart zich hier tegen. De raad moet weten, wat de financiële krachten der gemeentekas toelaten te besteden; hij moet niet op eene onbepaalde som de oproeping doen, daar toch onmogelijk de capaciteiten der verschillende sollicitanten kunnen worden gewogen en daarnaar het tractement kan worden bepaald.

De heer TRIP herhaalt, dat het motief van den heer DE LA FAILLE de reden is geweest, waarom de commissie haar voorstel onbepaald heeft gesteld.

De heer DE SITTER gelooft ook, dat het voorstel zoo moet blijven, zoo lang nog niet is beslist, of er een vergelijkend examen tusschen de sollicitanten zal plaats hebben of niet. Zoo men het woord »minstens" er uitlaat, stelt hij voor het tractement te stellen op *f* 2500, waarmede zich ook de heer TRIP vereenigt.

De voorzitter zag het liefst de jaarwedde op *f* 1600 bepaald, die hij in de bestaande omstandigheden voldoende acht; maar in allen gevalle is hij tegen de bijvoeging van het onbepaalde »minstens."

In stemming gebragt, wordt met 11 tegen 8 stemmen besloten het onbepaalde »minstens" er uit te laten. (Tegen die uitlating stemden: de heeren *de la Faille*, *van Ittersum*, *de Sitter*, *Trip*, *Onnes*, *Doornbosch*, *Meijer* en *Geertsema*.)

Alsnu moet het tractement bepaald worden. Er zijn drie voorstellen, een om het te stellen op *f* 1600, een op *f* 2000 en een op *f* 2500. Dat van *f* 2000 wordt aangenomen met 12 tegen 7 stemmen. (*Tegen:* de heeren *Muller*, *Trip*, *Cremers*, *de Sitter*, *Oudeman*, *Geertsema* en *de la Faille*.)

Hierop wordt de zitting met gesloten deuren voortgezet.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Uit het voorloopig verslag van de commissie van rapporteurs uit de Tweede Kamer, over het wetsvoorstel tot herziening der tabel, regelende de verdeeling des rijks in kiesdistricten, en tot wijziging van eenige bepalingen der kieswet, blijkt, dat er onder de leden over de doelmatigheid van dit voorstel groot verschil van gevoelen bestaat.

De verdeeling in groote of in kleine kiesdistricten, heeft aanleiding gegeven tot veel gedachtenwisseling. Volgens het oordeel van een groot aantal leden, beantwoordde het voorstel niet aan het 3de lid van art. 99 der kieswet en was men bij eene herziening niet zoo vrij meer als bij de eerste vaststelling. Toen kon men niet anders dan onpartijdig zijn; thans daarentegen is de werking der bestaande verdeeling bekend. Men weet in welken geest gewoonlijk in bepaalde streken gestemd wordt. Brengt men dus meer dan de volstrekt onvermijdelijke veranderingen in de indeeling der gemeenten, men wordt ligt, zijns ondanks, partijdig; geeft voet aan het vermoeden van zich door politieke bij-oogmerken te hebben laten leiden, of doet de verdenking ontstaan, dat in eene zaak, waar dit minder dan ergens te pas komt, op het onderscheid tusschen kiezers uit een kerkelijk oogpunt gelet is. Aan zoo iets moet geene regering, moet geen wetgever zich blootstellen, allerminst bij de behandeling van een onderwerp als dit, waarbij zoo vele belangen betrokken zijn. Vele leden hadden ook tegen eene nieuwe verdeeling, omdat daardoor de betrekkingen die thans de kiezers onderling verbinden, zouden verbroken worden.

Daarentegen voerden andere leden aan: dat men niet kon toegeven dat de Regering zich bij haren arbeid door politieke bij-oogmerken had laten leiden. Evenmin hechtte men aan het bezwaar omtrent het verbreken van bestaande banden tusschen de kiezers. In menig opzigt was de voorgestelde verandering in de verdeeling juist in zoo ver eene verbetering, dat thans meer dan vroeger kiezers zouden worden vereenigd, bij wie zich onderlinge overeenstemming orderstellen liet.

Behalve deze beschouwingen over de voorgestelde districtsverdeeling in haar geheel, zijn bij het doorloopen der regeling van elk afzonderlijk district nog eenige opmerkingen in het midden gebragt.

Wat de kiesdistricten Appingedam en Winschoten betreft, zoo is door zeer vele leden bepaald tegen de splitsing van het district Appingedam opgekomen. Zij konden niet toegeven, dat het verlangen van onderscheidene kiezers een genoegzame grond was om tot die splitsing over te gaan. Het zou ver heenleiden, indien in eene zaak van dezen aard op de wenschen van elke minderheid moest worden gelet. Wel werd in de memorie van toelichting gezegd, dat de gemeenten van het tegenwoordig district Appingedam geheel verschillende belangen hadden, doch men kon niet bevroeden waarin dat verschil bestond. De bevolking van het district vindt algemeen haar bestaan òf in akkerbouw, òf in scheepsbouw; de gemeenten zijn onderling door goede wegen verbonden: in welk opzigt zouden dus hier tegenstrijdige belangen bestaan? Het is waar, sommigen spraken van eenen vijandigen geest, die van oudsher tusschen de bevolking van Appingedam met zijne omstreken en de bevolking van Winschoten zou heerschen; doch al ware dit zoo, dan behoorde de wetgever dergelijke oude veeten zooveel mogelijk te helpen uitwisschen en niet tot instandhouding daarvan bij te dragen. In allen gevalle moet, waar het, gelijk hier, eene zaak van algemeen belang geldt, niet op de belangen van afzonderlijke gemeenten of op vooroordeelen, die hier of daar konden heerschen, worden gelet.

Nog werd aangemerkt, dat het ontnemen der gemeenten Wedde, Vlagtwedde en Onstwedde aan het district Assen, om ze bij een der Groninger districten te voegen, in zoo ver verkeerd is, als daardoor een district wordt aangeraakt, dat geheel onveranderd te laten ware. Als middel van aanvulling komt de toevoeging der genoemde gemeenten aan Groninger districten geenszins te pas, daar die districten toch reeds eene overbevolking bezitten.

Bij het bespreken van de voorgestelde wijzigingen in de verdeeling der Groningsche en Friesche districten, is door den heer *Reinders* eene nota ingeleverd, beschouwingen over dat punt behelzende, welke nota als eene bijlage bij het verslag van de commissie van rapporteurs is gevoegd.

In deze nota wordt de volgende indeeling der provincie Groningen voorgesteld:

Iste hoofdkiesdistrict *Groningen*, bevattende de gemeenten Groningen, Haren, Hoogezand en Sappemeer, met eene bevolking van 46,615 zielen en 1443 kiezers.

IIde district *Onderdendam* (vroeger Zuidhorn), bevattende de gemeenten Loppersum, Stedum, Uithuistermeeden, Uithuizen, Usquert, Warffum, Kantens, Middelstum, Bedum (Onderdendam), Winsum, Eenrum, Kloosterburen, Baflo, Leens, Ulrum, Adorp, Hoogkerk, Aduard, Ezinge en Zuidhorn, met eene bevolking van 44,613 en 1649 kiezers.

IIIde district *Winschoten* (deze gemeente moet de hoofdplaats worden in plaats van Appingedam), bevattende de gemeenten Noorddijk, Ten Boer, 't Zandt, Bierum, Appingedam, Delfzijl, Termunten, Nieuwolde, Midwolde, Finsterwolde, Beerta, Nieuwe Schans, Winschoten, Bellingwolde, Wedde, Vlagtwedde, Onstwedde, Oude Pekela, Nieuwe Pekela, Veendam, Wildervank, Meeden, Muntendam, Scheemda, Zuidbroek, Noordbroek en Slochteren, met eene bevolking van 89,337 en 2,618 kiezers.

IVde district *Dragten* (overbevolking van Groningen en Friesland), bevattende de gemeenten Oldehove, Oldekerk, Leek, Grootegast, Marum, Grijpskerk, Achtkarspelen, Smallingerland en Opsterland, met eene bevolking van 44,780 en 1014 kiezers.

Het gewijzigd voorstel van den heer *Wintgens* tot instelling van plaatselijke raden van gezondheid, heeft in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal het onderwerp uitgemaakt van een nader onderzoek. Men bleef algemeen op een hoogen prijs stellen de goede en menschlievende bedoelingen van den voorsteller en de bijzondere zorg, waarmede ook nu weder het gewijzigd wets-ontwerp en in de memorie van beantwoording, dat onderwerp was behandeld, en hield zich overtuigd, dat ook voor het geval, dat deze wet niet tot stand mogt komen, het voorstel daartoe gedaan, eene blijvende waarde en zeer nuttige strekking in deszelfs gevolgen zou hebben; men erkende toch algemeen de noodzakelijkheid, om verbeteringen in den gezondheidstoestand der woningen voor de behoeftige volksklasse te brengen. Naar het inzien van de meerderheid der leden, die aan het onderzoek deel namen, waren evenwel de hoofdbezwaren, bij het voorloopig verslag aangeduid, blijven bestaan, bepaaldelijk wat betreft het overbodige van het voorstel.

Uit het voorloopig verslag nopens het onderzoek in de afdeelingen van de voordragt op *de loodsdienst voor zeeschepen*, blijkt, dat de wenschelijkheid om het loodswezen als eene staatsmonopolie aan te merken en te regelen, weder door eenige weinige leden is betwijfeld. De meerderheid heeft zich echter met het voorstel der Regering, wat het grondbeginsel betreft, vereenigd. Verreweg het grootste en gewigtigste gedeelte van de loodsdienst is rijks-loodsdienst, en wat betreft de klagten, die somtijds mogten zijn gerezen, is aangemerkt, dat de ondervinding van vroegere tijden de veel grootere nadeelen van eene algeheele vrijlating der loodsdienst in het helderst daglicht had gesteld.

Tegen de vereeniging van de binnen-loodsdienst met de rijksloodsdienst zijn bezwaren geopperd; ook wat betreft de verpligting tot het verleenen van wachtgelden en pensioenen. De meerderheid heeft zich echter met deze bezwaren geenszins vereenigd. Het is haar voorgekomen, dat het aantal der loodsen, die aanspraak zullen kunnen maken op wachtgeld, of die geheel buiten dienst zullen geraken, gering zal wezen. — Men heeft echter gemeend, het hiervoor te moeten houden, dat het als eene leemte in de voordragt moet worden aangemerkt, dat daarbij niets ten aanzien der bestaande loodskassen wordt bepaald.

Een klein getal leden heeft zich verklaard tegen het hoofdbeginsel der wet betreffende de algemeene kas van het loodswezen. Deze leden zouden steeds de voorkeur geven aan het denkbeeld om het loodswezen afzonderlijk te beheeren, en daartoe de algemeene kas in stand te houden, in stede van dezelve als staats-eigendom te beschouwen, 't welk zij niet als wettig kunnen aannemen. De groote meerderheid heeft zich ook nu weder met het beginsel der Regering vereenigd. Omtrent het kapitaal der 2½ pCt. inschrijvingen, aan de algemeene kas behoorende, waarvan in 1853 aan interest is verantwoord een bedrag van *f* 132,627, en in 1854 een bedrag van *f* 131,072, zijn, wegens eenig verschil in andere opgaven ten aanzien dezer cijfers, eenige inlichtingen verlangd.

Algemeen heeft men zich verklaard ten gunste van het denkbeeld om de tarieven te behouden, zoodanig als die bij besluit van Februarij 1852 zijn geregeld, behoudens het voornemen om dezelve vóór den 31sten December 1860 te herzien. Zich in dat opzigt met de voordragt der Regering vereenigende, vooral in het belang der schatkist, acht zij het niettemin van gewigt, dat de wenschelijkheid eener vermindering der loodsgelden geen oogenblik uit het oog moge worden verloren. Daar bestaat intusschen vrees dat aan dezen wensch niet zal kunnen worden voldaan; — dat de uitkomst niet geheel aan de verwachting zal beantwoorden, en men zich op teleurstelling moet voorbereiden.

Omtrent de kosten van het materiëel zijn bedenkingen gemaakt en is inlichting gevraagd.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.